

PRZEGLĄD UNIWERSYTECKI

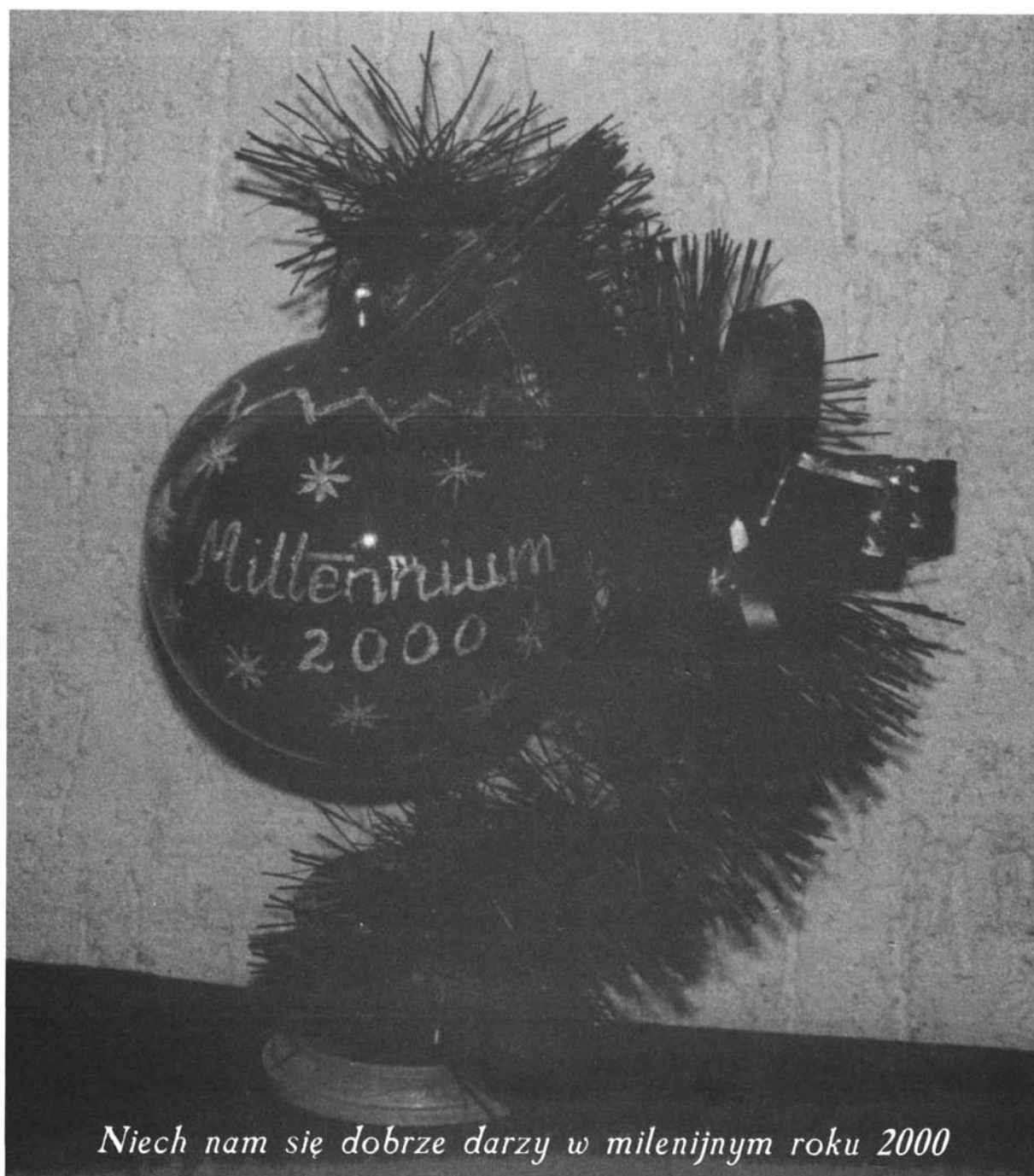
Pismo Uniwersytetu Wrocławskiego

Nr 1 (46)

Rok VI
styczeń
2000

Cena 1 zł

ISSN 1425-798X

Niech nam się dobrze darzy w milenijnym roku 2000

PERSONALIA

● Prof. ROMUALD GELLES, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego, został Honorowym Członkiem Akademickiego Związku Sportowego na Uniwersytecie Wrocławskim. Legitymację nr 2000 otrzymał 20 grudnia 1999r. z rąk prezesa KU AZS, prof. Józefa J. Ziółkowskiego. Rektor podczas studiów czynnie uprawiał sport, biegając na średnich dystansach.

Godność Honorowego Członka 20 grudnia 1999r. nadała prof. R. Gellesowi również Towarzystwo Miłośników Wrocławia. Wśród czternastu uhonorowanych znaleźli się m.in. także: ks. kard. Henryk Gulbinowicz, prezydent Wrocławia Bogdan Zdrojewski oraz trzech studentów polskich relegowanych z UW. w roku 1939 (odznaczonych w roku ubiegłym Złotym Medalem UW. i dyplomem honorowej immatrykulacji) Lutosława Malczewska, Marian Horst i Jan Marszałek.

Rektor, prof. Romuald Gelles odbiera z rąk prezesa TMW dr. Leonarda Smółki dyplom Honorowego Członka TMW

fol. Mariusz Pawłowski (Gazeta Wrocławska)

● Prof. HENRYK RATAJCZAK, profesor chemii, b. rektor UW., został wybrany 11 stycznia br. na kolejną 4-letnią kadencję na dyrektora Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Paryżu.

● Prof. ADAM CHMIELEWSKI z Instytutu Filozofii UW. został pełnomocnikiem rektora ds. organizacyjnych. Prof. Chmielewski będzie między innymi koordynował działania związane ze zbliżającym się jubileuszem 300-lecia Uniwersytetu. Kulminacja obchodów jubileuszowych Uczelni nastąpi w listopadzie 2002r.

● Gen. bryg. RYSZARD LACKNER, komendant-rektor Wyższej Szkoły Oficerskiej im. Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu, otrzymał od Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, gen. broni Henryka Szumskiego wyróżnienie dla WSO, znak honorowy Sił Zbrojnych RP "Bene Meritus Patriae", za osiągnięcie najlepszych wyników wśród szkół wojskowych w kraju w realizacji zadań w 1999 roku.

● Prof. JOACHIM CIEŚLIK, prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i prof. Zofia Ratajczak, prorektor Uniwersytetu Śląskiego zostali wiceprzewodniczącymi Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej.

CZŁONKOWIE KOMISJI DYSCIPLINARNEJ PRZY RADZIE GŁÓWNEJ SZKOLNICTWA WYŻSZEGO NA KADENCJĘ 1999 – 2002 ROZPOCZYNAJĄCEJ SIĘ 1 GRUDNIA 1999r.

- prof. MAREK BOJARSKI – Uniwersytet Wrocławski – przewodniczący; prof. M. Bojarski jest prorektorem UW.
- prof. TADEUSZ BOJARSKI – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – wiceprzewodniczący
- prof. HUBERT KOLECKI – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – wiceprzewodniczący
- prof. EMIL PŁYWACZEWSKI – Uniwersytet w Białymstoku – wiceprzewodniczący

- prof. ZDZISŁAW BRODECKI – Uniwersytet Gdański
- prof. HENRYK BUDZISZ – Politechnika Koszalińska
- prof. HENRYK CHMIEL – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
- dr LECH CZARNOTA – Politechnika Częstochowska
- dr hab. HENRYK DOLECKI – Uniwersytet Szczeciński
- prof. SŁAWOMIR DROZDOWSKI – Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu
- prof. ANTONI FELUŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach
- dr MAREK GRABIEC – Akademia Medyczna im. Ludwika Rydygiera w Krakowie
- prof. TOMASZ GRZEGORCZYK – Uniwersytet Łódzki
- dr hab. ANNA GRYNIUK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
- dr WANDA GÓRECKA – Akademia Rolnicza im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
- prof. MIECZYSLAW HERING – Politechnika Warszawska
- prof. STEFAN JAWORSKI – Akademia Medyczna w Białymstoku
- dr hab. IRENA KOCISZEWSKA – Akademia Ekonomiczna im. Oskara Langego we Wrocławiu
- prof. JERZY KORTZ – Akademia Rolnicza w Szczecinie
- ks. prof. ROŚCISŁAW KOZŁOWSKI – Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie
- prof. MAŁGORZATA KRÓL-BOGOMILSKA – Uniwersytet Warszawski
- dr hab. BOLESŁAW KUZNIEWSKI – Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie
- prof. BOHDAN ŁUKASZEWICZ – Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie
- prof. MARIAN NOWIŃSKI – Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
- prof. RYSZARD PIĘKOŚ – Akademia Medyczna w Gdańsku
- prof. KRYSZYNA POMORSKA – Politechnika Świętokrzyska w Kielcach
- prof. MICHAŁ SZWEYCER – Politechnika Poznańska
- dr JAN TATAR – Akademia Ekonomiczna w Krakowie
- dr STANISŁAW TKACZYK – Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie
- dr hab. ELŻBIETA TRAPLE – Uniwersytet Jagielloński

ZESPÓŁ REKTORSKI DO OPRACOWANIA STRATEGII UW. (PLANU ROZWOJU ŚREDNIO- I DŁUGOOKRESOWEGO)

- prof. WOJCIECH SITEK
- prof. JAN ŁOBODA
- prof. LUDWIK TURKO
- prof. ZDZISŁAW LATAJKA

- prof. ANDRZEJ HULANICKI
- prof. JERZY JASTRZĘBSKI

ŚRODOWISKOWY ZESPÓŁ KOORDYNACYJNY RADY UżyTKOW- NIKÓW WROCLAWSKIEJ AKADEMICKIEJ SIECI KOMPUTERO- WEJ NA LATA 2000 – 2002

- mgr WIESŁAW BOROWSKI – Akademia Ekonomiczna
- mgr inż. KRZYSZTOF GRZEGORCZYK – Akademia Wychowania Fizycznego
- mgr inż. KRZYSZTOF HEBZDA – Akademia Medyczna
- dr HENRYK JAKUBICKI – Akademia Rolnicza
- mgr MARIUSZ JĘDRYKA – Uniwersytet Wrocławski
- prof. STEFAN PASZKOWSKI – Instytut Niskich Temperatura-

tur i Badań Strukturalnych PAN

- mgr ZDZISŁAW POKUTYCKI – Akademia Sztuk Pięknych
- prof. WACŁAW ANDRZEJ SOKALSKI – Politechnika Wrocławska
- doc. JANUSZ SYLWESTER – Centrum Badań Kosmicznych PAN
- doc.dr inż. WOJCIECH SZEPIETOWSKI – wspólny przedstawiciel JBR
- dr inż. RYSZARD TOMCZYK – Akademia Muzyczna
- prof. JAN ZARZYCKI – Wrocławskie Towarzystwo Naukowe
- dr ANTONI ZWIEFKA – Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN

AKTUALNOŚCI

Darczyńcy Uniwersytetu Wrocławskiego

Landesvorstand der Partei des Demokratischen Sozialismus z Berlina przekazała Uniwersytetowi Wrocławskiemu dar finansowy w wysokości 19.011,50 DM na rekonstrukcję zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej, które ucierpiał w wyniku powodzi w 1997r.

Na obradach Sejmu RP o jubileuszu 300-lecia UW.

Oświadczenia poselskie posła AWS okręgu dolnośląskiego na Sejm RP Jana Chmielewskiego

3 kadencja Sejmu RP, 63 posiedzenie, 1 dzień

9 XI 1999r.

“Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Na prośbę kilku środowisk, myślę, że jako poseł ziemi dolnośląskiej, nie tylko w imieniu własnym, chciałbym zapoznać państwa z uchwałą Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego w sprawie jubileuszu trzechsetlecia istnienia Uniwersytetu Wrocławskiego.

W roku 2002 minie 300 lat od chwili, kiedy cesarz Austrii Leopold I dokonał aktu, który zapoczątkował dzieje Uniwersytetu we Wrocławiu. W 1945 roku Uniwersytet został przekształcony w polską uczelnię państwową, która stała się jedną z największych w kraju. Senat uznaje ciągłość całej 300-letniej historii Uniwersytetu Wrocławskiego, obejmującej okres austriacki, niemiecki i polski.

Kierując się troską o dobro szkolnictwa wyższego w Polsce i jego związki z nauką w Europie i świecie, Senat wyraża wolę zwiększenia możliwości prowadzenia przez Uniwersytet Wrocławski studiów i badań naukowych. Dla zapewnienia im poziomu na miarę wymogów współczesnego świata zachodzi konieczność znacznego powiększenia i unowocześnienia w latach 2000-2005 bazy naukowo-dydaktycznej Uniwersytetu. Senat Uniwersytetu Wrocławskiego zwraca się do władz państwowych i samorządowych oraz wszystkich przyjaciół w kraju i za granicą o wsparcie inicjatywy uczelni i udzielenie Uniwersytetowi Wrocławskiemu pomocy przy realizacji tych zamierzeń. Dziękuję bardzo.”

...i o Świątce Nauki Wrocławskiej

64 posiedzenie Sejmu RP

27 XII 1999r.

“Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

We Wrocławiu 15 listopada przypadło, jak co roku, święto nauki wrocławskiej. Już 15 listopada 1945r. odbył się pierwszy uroczysty wykład w szybko odgruzowanych

i przygotowanych po tragicznych dniach II wojny światowej pomieszczeniach Politechniki oraz Uniwersytetu Wrocławskiego, będących wówczas jedną uczelnią.

W tegorocznych uroczystościach udział wzięli: pan prof. Mirosław Handke – minister edukacji narodowej i pan prof. Andrzej Wiszniewski – minister nauki. Naukowcy, pracownicy, liczni studenci oraz zaproszeni goście spotkali się 15 bm., po uroczystej mszy świętej koncelebrowanej przez ks. kardynała Gulbinowicza, z udziałem wszystkich rektorów uczelni Wrocławia i Opola pod Pomnikiem Martyrologii Profesorów Lwowskich.

Niezwykłym wydarzeniem w tym roku było odsłonięcie tablicy upamiętniającej 60. rocznicę uwięzienia przez hitlerowców profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego, podstępnie aresztowanych w Krakowie 6 listopada 1939 r., a więzionych we Wrocławiu od 10 do 27 listopada 1939 r. i stąd wywiezionych do obozów koncentracyjnych. Tablicę ufundowaną przez wrocławską społeczność akademicką, umieszczono na ścianie gmachu więzienia u zbiegu ulic Sądowej i Świebodzkiej, gdzie przebywali.

Tego dnia podczas uroczystości na Politechnice Wrocławskiej odbyła się także uroczysta promocja doktora honoris causa prof. Jurija Rudawskiego. Ten wybitny fizyk teoretyk jako rektor Politechniki Lwowskiej wcześniej uczestniczył i nadal uczestniczy w organizacji współpracy uczelni polskich i ukraińskich, zwłaszcza uczelni technicznych. Obecnie między Politechniką Wrocławską i Lwowską rozwija się korzystna współpraca, w ramach której między innymi prowadzone są wspólne badania naukowe i wymiana nauczycieli akademickich.

Istotnym wydarzeniem było otwarte posiedzenie Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola. Przewodniczący Kolegium, prof. Romuald Gelles, wręczył nagrodę Kolegium Rektorów za integrację środowiska akademickiego prof. Józkowi Dudkowi, twórcy znanego w kraju z salonu dyskusyjnego prof. Dudka.

Uroczystość uwieńczył uroczysty koncert na odrestaurowanych organach w odnowionej sali Oratorium Marianum gmachu głównego Uniwersytetu Wrocławskiego.

Przekonany jestem, że ten dzień nie tylko dla mnie był głębokim przeżyciem.” (oklaski)

Inwestycje jubileuszowe

Prawdopodobnie w marcu uczelnia otrzyma zgodę na budowę uniwersyteckiego Herbarium dla zbiorów zielnych uczelni. Projekt został dostosowany do historycznej zabudowy otoczenia przy ul. Świętokrzyskiej i przesunięty ze środka działki, do linii dawnej zabudowy – do ulicy.

Inwestycja ta została wsparta dotacją 1 mln zł z Ministerstwa Edukacji Narodowej. W ubiegłym roku Komitet Badań Naukowych zasilł środki na budowę tego obiektu kwotą w wys. 1,4 mln zł.

Herbarium autorstwa arch. Wojciecha Jarzębka stanowi sześciokątną bryłę pokrytą w większości miedzianą blachą, która dobrze wkomponuje się w puste miejsce między Ogrodem Botanicznym a ul. Świętokrzyską.

Dobiegł końca remont trzeciego budynku na ul. Koszarowej. Rozlokuje się w nim biblioteka Wydziału Nauk Społecznych z dwustu tysiącami książek dla filozofów, politologów, socjologów i dla badaczy problemów niemieckich i europejskich oraz logiki i metodologii nauk. W magazynach biblioteki znajdzie się także dziewiętnastowieczna prasa przekazana przez Bibliotekę Uniwersytecką.

Obok remontuje swój obiekt Biblioteka Ossolineum. Ze zmagazynowanych tam zbiorów będą mogli korzystać pracownicy i studenci Wydziału Nauk Społecznych.

W najbliższym czasie renowacji poddana zostanie kamienica, która pomieści dziekanat wydziału, sale wykładowe i ćwiczeniowe oraz gabinety naukowe.

Przygotowania do obchodów 1000-lecia biskupstwa i miasta Wrocławia

Program centralnych uroczystości jubileuszowych we Wrocławiu (20 – 24.06.2000)

20 – 21.06.2000

- Międzynarodowa sesja naukowa na temat 1000-lecia biskupstwa we Wrocławiu.
- Otwarcie wystawy 1000-lecia, będzie ciekawy dział śladów pozostałości kultów pogańskich.

22.06.2000

- Uroczystość Bożego Ciała.
- Po południu – poświęcenie Krzyża 1000-lecia na Ślęży – starożytne ongiś miejsce kultu pogańskiego, świątki.

23.06.2000

- Sesja plenarna Episkopatu Polski we Wrocławiu.
- W godzinach wieczornych dziękczynna Msza św. w Katedrze.
- Poświęcenie kolumny 1000-lecia.
- Odwiedziny Księża Biskupów w ciekawszych parafiach i sanktuariach.
- Wielkie misterium o św. Janie Chrzcicielu urządza ją Władza m. Wrocławia.
- W Katedrze Diecezji Wrocławsko-Gdańskiej – uroczysta Msza św. w obrządku bizantyńsko-ukraińskim.

24.06.2000

- Centralne uroczystości milenijne biskupstwa wrocławskiego i miasta Wrocławia

godz. 11.00

Rynek Wrocławski: Msza święta koncelebrowana pod przewodnictwem delegata Stolicy Apostolskiej, koncelebrują: kardynałowie, arcybiskupi i biskupi polscy oraz przedstawiciele episkopatów sąsiednich narodów. Modlitwa Archidiecezji i narodów ościennych.

Po Mszy świętej spotkanie Episkopatu Polski z gośćmi w sali wielkiej Ratusza

PFT stał się PWT

Wrocławski Papieski Fakultet Teologiczny, kierowany przez rektora, ks. prof. Ignacego Deca, zmienia nazwę na Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, na podstawie zapisu umowy zawartej 1 lipca 1999r. między Prymasem Polski a Ministrem Edukacji Narodowej, w sprawie funkcjonowania uczelni założonych i prowadzonych przez Kościół.

Wynalazcy '99 uhonorowani

Prezes Rady Ministrów spotkał się 10 stycznia 2000 r. z polskimi wynalazcami – złotymi medalistami światowych wystaw wynalazczych z 1999 roku. Na światowym Salonie Wynalazków i Innowacji Eureka '99 w Brukseli przyznano Polakom 34 złote medale, w tym 9 ze specjalnym wyróżnieniem. Podczas spotkania premier Jerzy Buzek wręczył odznaczenia państwowe i listy gratulacyjne wyróżnionym wynalazcom. Wśród nich znaleźli się m.in.:

- Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Wydział Metali Nieżelaznych za rury żebrowane o wysokiej odporności na korozję
- Politechnika Łódzka za ciecz magnetycznie aktywne
- Politechnika Warszawska za skaningowy mikroskop ciśnienia akustycznego
- Politechnika Warszawska za sposób i urządzenie do zapobiegania i usuwania niedrożności cewników w żywieniu pozajelitowym
- Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN we Wrocławiu za żelowe sensory optyczne
- Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie za:
  - przenośny wzorzec jednostki energii impulsowego promieniowania laserowego
  - pasywny inteligentny czujnik podczerwieni do zastosowań w systemach ochrony obiektów
  - laserowe analizatory fluoroscencyjne do diagnostyki medycznej
  - antenę mikroskopową dla telefonii komórkowej
  - kryształy materiałów tlenkowych dla elektroniki
  - ciekłokrystaliczne folie termoczule
  - ekspercki system diagnostyki ortodontycznej
- Fabryka Kosmetyków "Pollena-Ewa" w Łodzi za preparaty kosmetyczne do pielęgnacji skóry "Len i ceramidy"
- Firma Innowacyjno-Wdrożeniowa "Mazer" – Marek Laskowski w Krakowie m.in. za technologię odsalania i niszczenia alg w obiektach mieszkalnych i zabytkach.

Nagrody PEN Clubu

Doroczne nagrody PEN Clubu otrzymali: Kazimierz Brandys, Jan Nowak-Jeziorański, Andrzej Sobol-Jurczykowski, Jan Karski, Karol Lesman i Gerard Rasch.

Informator o studiach w UW, już do nabycia

Ukazał się informator dla kandydatów na I rok studiów w Uniwersytecie Wrocławskim w roku akademick-

kim 2000/2001 i dla kandydatów na I rok studiów prawa w Uniwersytecie Europejskim Viadrina we Frankfurcie n. Odrą.

Informator można nabyć w Dziale Nauczania UW r., w gmachu głównym (p.237) i w dziekanatach w cenie 8 zł. Do informatora w wersji internetowej można zajrzeć pod adresem:

<http://www.adm.uni.wroc.pl/BAZA7.HTM>

Informacja telefoniczna:

◆ Dział Nauczania UW r. (pl. Uniwersytecki 1), tel. 340-22-37, 343-01-43

Dziekanaty:

◆ Wydziału Filologicznego (pl. Bp. Nankiera 15), tel.340-22-25;

◆ Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych (ul.Szewska 48), tel.340-22-23;

◆ Wydziału Prawa i Administracji (ul.Uniwersytecka 22/26), tel.340-23-34, 340-23-01, 340—27-22 (ekonomia)

◆ Wydziału Fizyki i Astronomii (pl. Maxa Born'a 9), tel.320-14-04;

◆ Wydziału Nauk Przyrodniczych (pl. Uniwersytecki 1), tel.340-22-21;

◆ Wydziału Nauk Społecznych (ul. Koszarowa3), tel.326-10-01 w.10;

◆ Wydziału Chemii (ul. Joliot-Curie 14), tel.320-42-90, 320-42-91

◆ Wydziału Matematyki i Informatyki (pl. Grunwaldzki 2/4), tel.320-44-92, 320-44-93

Ostatni projekt ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym"

21 stycznia uczelnia otrzymała z MEN do wiadomości uzgodniony z Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) projekt ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym". Zakończony więc został trudny etap formułowania i redagowania ustawy. W obecnym projekcie dokonano weryfikacji zapisów budzących kontrowersje, nieprecyzyjnych, czy też uznanych za niejednoznaczne. W sprawie odpłatności za studia przyjęto rozwiązanie polegające na tym, że w uczelniach publicznych liczba bezpłatnych miejsc na studiach będzie limitowana nakładami budżetu państwa. Przyjęcie tego rozwiązania oznacza, że uczelnie publiczne będą mogły uruchamiać takżeienne studia płatne. W sprawie wynagrodzeń nauczycieli akademickich ustalono, że niższe wynagrodzenie asystenta nie będzie mogło być niższe, niż średnia płaca w gospodarce. Jeżeli chodzi o Radę Główną Szkolnictwa Wyższego, to część jej uprawnień ma uzyskać KRASP. Sama Rada zmieniłaby nazwę na Radę Główną Akredytacyjną i konsekwentnie do nazwy ustalałaby standardy studiów. Projekt ustawy zawiera, zaproponowane po konsultacji z Parlamentem Studentów, nowe rozwiązania dotyczące pomocy materialnej dla studentów, gwarantujące wszystkim studentom możliwości ubiegania się o pomoc socjalną z budżetu państwa. Projekt ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym" został skierowany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji z partnerami społecznymi. MEN ma nadzieję, że zostaną one zakończone w terminie umożliwiającym Radzie Ministrów przyjęcie projektu jeszcze w marcu br. i skierowanie go w trybie pilnym pod obrady Sejmu RP.

NOMINACJE • HABILITACJE • DOKTORATY • ODZNACZENIA • ŻYCZENIA

☐ Stanowisko profesora zwyczajnego 1 grudnia 1999 r. uzyskali

prof. STANISŁAW CIESIELSKI z Instytutu Historycznego
prof. LEON KIERES z Instytutu Nauk Administracyjnych
prof. ALEKSANDER KOLL z Wydziału Chemii
prof. LEON OLSZEWSKI z Instytutu Nauk Ekonomicznych
prof. JACEK OTLEWSKI z Instytutu Biochemii i Biologii Molekularnej
prof. JANINA SKRZYPIEC-LEGENDZIEWICZ z Wydziału Chemii
prof. JERZY WYRZYKOWSKI z Instytutu Geograficznego

☐ Stopień naukowy doktora habilitowanego otrzymali

29 listopada 1999r.

dr PIOTR DEHNEL z Instytutu Filozofii
dr habilitowany nauk humanistycznych w zakresie historii filozofii, na podstawie pracy
Antynomie rozumu. Z dziejów filozofii niemieckiej XVIII i XIX wieku.

dr IZABELLA MALEJ z Instytutu Filologii Słowiańskiej
dr habilitowana nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, na podstawie pracy
Indywidualizm impresjonistyczny. Konstatacja Balmona świat wyobraźni poetyckiej.

dr KAZIMIERZ ORZECZOWSKI z Wydziału Chemii
dr habilitowany nauk chemicznych w zakresie chemii, na podstawie pracy
Właściwości dielektryczne mieszanin cieczy o dużych fluktuacjach składu.

dr MICHAŁ WŁADYSŁAW SARNOWSKI z Instytutu Filologii Słowiańskiej
dr habilitowany nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, na podstawie pracy
Przestrzeń komunikacji negatywnej w języku polskim i rosyjskim. Kłótnia jako specyficzna sytuacja komunikacji werbalnej.

dr TERESA ANNA SZOSTEK z Instytutu Filologii Klasycznej i Kultury Antycznej
dr habilitowana nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, na podstawie pracy
Exemplum w polskim średniowieczu.

☐ **Stopień naukowy doktora otrzymali**

28 września 1999r.

mgr MARTA SOSIN, doktorantka z Instytutu Filologii Germańskiej
dr nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, na podstawie pracy
Graffiti jako fenomen socjolingwistyczny XX wieku. Polsko-niemieckie studium kontrastywne.
Promotor: prof.dr hab. Eugeniusz Tomiczek

18 listopada 1999r.

mgr WOJCIECH REJMAN, doktorant z Instytutu Nauk Geologicznych
dr nauk o Ziemi w zakresie geologii, na podstawie pracy
Wpływ czynników antropogenicznych na skład chemiczny płytkich wód podziemnych na terenie ujęcia infiltracyjnego dla miasta Wrocławia.
Promotor: prof.dr hab. Stanisław Staśko

19 listopada 1999r.

mgr LILIANA KICZAK, doktorantka z Instytutu Biochemii i Biologii Molekularnej
dr nauk biologicznych w zakresie biochemii, na podstawie pracy
Konstrukcja i selekcja na wybranych proteazach serynowych bibliotek zasadowego trzustkowego inhibitora tripsyny (BPTI) prezentowanych na powierzchni faga M13.
Promotor: prof.dr hab. Jacek Otlewski

23 listopada 1999r.

mgr ANDRZEJ RACZYŃSKI, doktorant z Instytutu Matematycznego
dr nauk matematycznych w zakresie matematyki, na podstawie pracy
Nielokalne zagadnienia eliptyczne i paraboliczne.
Promotor: prof.dr hab. Tadeusz Nadziejka (Politechnika Zielonogórska)

25 listopada 1999r.

mgr ROBERT BRONISZ z Wydziału Chemii
dr nauk chemicznych w zakresie chemii, na podstawie pracy
O zjawisku spin-crossover w supramolekularnych układach Fe(II) z politetrazolami.
Promotor: prof.dr hab. Mikołaj Rudolf

26 listopada 1999r.

mgr ROBERT FREI z Instytutu Filozofii
dr nauk humanistycznych w zakresie filozofii, na podstawie pracy
Autentyczność jako problem filozoficzny. Doświadczenie obecności według Husserla, Hegla i Heideggera.
Promotor: prof.dr hab. Barbara Markiewicz (Uniwersytet Warszawski)

mgr AGNIESZKA WENNINGER, doktorantka z Instytutu Filozofii
dr nauk humanistycznych w zakresie filozofii, na podstawie pracy
Zamiast teorii państwowości – Menschenwesen a pojęcie polityczności w filozofii H. Plessnera.
Promotor: prof.dr hab. Karol Bal

30 listopada 1999r.

mgr ALDONA ALEKSANDRA KARACZYN, doktorantka z Wydziału Chemii
dr nauk chemicznych w zakresie chemii nieorganicznej, na podstawie pracy
Właściwości koordynacyjne ugrupowania hydroksyiminowego w układach bionieorganicznych.
Promotor: prof.dr hab. Henryk Kozłowski

13 grudnia 1999r.

mgr ANNA MUSZYŃSKA, doktorantka z Katedry Prawa Karnego Materialnego
dr nauk prawnych w zakresie prawa karnego materialnego, na podstawie pracy
Prawne aspekty postępowania wobec narkomanów popełniających czyny karalne.
Promotor: prof.dr hab. Witold Szkotnicki

14 grudnia 1999r.

mgr ARKADIUSZ ŚCIEPURO z Instytutu Bibliotekoznawstwa
dr nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, na podstawie pracy
Formy "ja" lirycznego w poezji Tadeusza Różewicza.
Promotor: prof.dr hab. Jacek Petelenz-Łukasiewicz

16 grudnia 1999r.

mgr ADAM MALKIEWICZ z Instytutu Zoologicznego
dr nauk biologicznych w zakresie biologii, na podstawie pracy
Analiza porównawcza stadiów preimaginalnych polskich przedstawicieli rodzaju "Cyclophora Hbn. (Lepidoptera: Geometridae)".
Promotor: prof.dr hab. Andrzej Warchałowski

□ Prof. BOGUSŁAW BANASZAK z Katedry Prawa Konstytucyjnego został odznaczony orderem "Großes Ehrenzeichen für Verdienste um die Republik Österreich", przyznawanym przez Prezydenta Austrii osobom propagującym wiedzę i naukę Austrii. Profesor Banaszak, specjalizujący się w polskim prawie konstytucyjnym, zasłużył się w przeniesieniu na grunt polski sprawdzonych rozwiązań prawa konstytucyjnego Austrii.

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

Wrocław, BOŻE NARODZENIE 1999 r.

JUBILEUSZ ROKU 2000
„Jezus Chrystus wczoraj i dziś,
ten sam także na wieki”
(Hbr. 13,8)

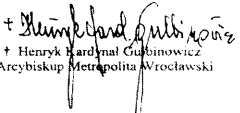
Magnificencjo,
Szanowny Panie Rektorze

Opromienia nas światłość Betlejemskiej Nocy, niosącej dar WIELKIEGO JUBILEUSZA ROKU 2000 NARODZENIA JEZUSA CHRYSZTUSA.

Wdzięczny za okazaną pamięć i świąteczne słowa życzeń, obejmuję sercem i modlitwą wszystkich wiążących swe życie z Odkupicielem Człowieka.

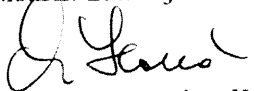
Życzę także, aby błogosławiony Jubileuszowy Rok szczęśliwie zbliżył nas do dobrego zdrowia do nowego Milenium.

Opiece Świętej Bożej Rodzicielki polecam
i z serca błogosławię

+ Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

Zdrowych i pogodnych
Świąt Bożego Narodzenia
oraz
wszelkiej pomyślności i licznych sukcesów
w nadchodzącym 2000 roku
życzy

Minister Edukacji Narodowej

prof. dr hab. Mirosław Handke

dziękując za dotychczasową, owocną współpracę
oraz mając nadzieję na jej kontynuację

KRONIKA

□ Konferencja *Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich*

18 – 19 listopada '99 w Auli Leopoldyńskiej odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa *Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich* zorganizowana przez Zakład Literatur Słowiańskich Instytutu Filologii Słowiańskiej UW. Była to trzecia z serii konferencji poświęconych wielkim tematom kultury w literaturze. Poprzednie sympozja naukowe z tego cyklu odbyły się w latach 1995 i 1997. 34 referaty przedstawione na konferencji obejmowały zagadnienia z literatury rosyjskiej, bułgarskiej, serbskiej, ukraińskiej, białoruskiej i czeskiej. Uczestnikami konferencji byli goście z Uniwersytetów w Brnie, Doniecku i Lille oraz przedstawiciele polskich ośrodków akademickich z Krakowa, Warszawy, Opola, Kielc, Zielonej Góry, Szczecina, Poznania, Łodzi, Olsztyna, Bydgoszczy, Lublina i Katowic. Referaty z naszej uczelni wygłosili prof. Telesfor Poźniak, prof. Diana Wieczorek, prof. Milica Semków, dr hab. Izabella Malej, dr Krystyna Bacmańska, mgr Nelly Staffa, mgr Miłosz Bukwałt. Materiały konferencyjne dokumentujące dorobek polskiej i europejskiej slawistyki zostaną opublikowane w ramach uniwersyteckiej serii "Slavica Wratislaviensia". Konferencję zorganizowały dr Ewa Komisaruk, dr hab. Izabella Malej, dr Elżbieta Tyszkowska-Kasprzak i dr Magdalena Koch.

□ Ryszard Kapuściński na UW.

11 grudnia '99 ze słuchaczami uniwersyteckiego Podyplomowego Studium Dziennikarstwa i Public Relations spotkał się mistrz literatury faktu, Ryszard Kapuściński.

Podzielił się on z przyszłymi dziennikarzami swoją wiedzą i doświadczeniami na temat tej trudnej profesji. W sali Nehringa, wypełnionej po brzegi, zgromadzili się nie tylko studenci, ale również i profesorowie. Dyskusję poprzedziła projekcja filmu dokumentalnego wrocławskiego dziennikarza, Piotra Załuskiego, pod roboczym tytułem *Druga Arka Noego*.

□ I Zjazd Naukowy Polskich Gemmologów

11 grudnia '99r. w gmachu Instytutu Nauk Geologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego odbył się I Zjazd Naukowy Polskich Gemmologów, zorganizowany pod auspicjami wrocławskiego oddziału Polskiej Akademii Nauk, Polskiego Towarzystwa Gemmologicznego, Muzeum Mineralogicznego i Zakładu Geologii Instytutu Nauk Geologicznych naszej Uczelni. Obrady rozpoczął dyrektor Instytutu Nauk Geologicznych, prof. Michał Sachanbiński od odczytania pozdrowień i życzeń owocnych obrad od przewodniczącego Komitetu Nauk Mineralogicznych PAN prof. Andrzeja Maneckiego, prezesa Polskiego Towarzystwa Mineralogicznego prof. Janusza Janeczka oraz prezydenta Czeskiego Towarzystwa Mineralogicznego prof. Jiříego Kouřimskiego. Część wykładów poprowadził prezes Polskiego Towarzystwa Gemmologicznego dr hab.inż. Nikodem Sobczak. Swoje wykłady przedstawili: dr hab.inż. Nikodem Sobczak – *Kamienie jubilerskie końca XX wieku*, prof. Andrzej Szymański – *Współczesne syntezы diamentów*, mgr Tomasz Sobczak – *Nowe naśladownictwo diamentów jubilerskich*, dr Tomasz Ridkošl (Czechy) – *Czeskie granaty (mineralogia, zastosowanie)* oraz prof. Michał Sachanbiński –

Pochodzenie chryzoprazu i jego barwy. W obradach wzięło udział około 50 uczestników z całej Polski, co wybitnie świadczy o wzroście zainteresowania gemmologią w naszym kraju. Wykłady wykazały, że nauka ta stale się rozwija, co ma także związek ze wzrostem popytu na kamienie szlachetne i ozdobne w naszym kraju. Konkluzją zjazdu było stwierdzenie, że takie spotkanie osób parających się tą problematyką zawodowo, jak i ludzi zafascynowanych pięknem kamieni należy kontynuować w latach następnych. /Jacek Bogdański/

□ **Obrady KRUP**

13 grudnia '99 w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu obradowała Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich. Członkowie zapoznani zostali z projektem Ministra Skarbu dotyczącym zmian statusu prawnego jednostek publicznej radiofonii i telewizji, z postępowaniem nad ustawą o szkolnictwie wyższym (projekt MEN), z założeniami nowelizacji obecnej ustawy o szkolnictwie wyższym przygotowanej przez SLD, o sposobie kontaktowania się wyższych szkół publicznych i niepublicznych (zdecydowano zapraszać na posiedzenia Prezydium KRASP przewodniczącego Konferencji Rektorów Uczelni Niepublicznych), z propozycją MEN wykorzystania środków przeznaczonych na stypendia socjalne dla studentów na zwiększenie liczby studentów kredytów bankowych (KRUP uznał, że decyzja w tej sprawie powinna należeć do studentów), z projektem nowej matury (KRUP postanowił zająć się bliżej relacją nowej matury do egzaminów wstępnych na jednym z najbliższych posiedzeń). Rektorzy wyrazili zaniepokojenie nowelizacją ustawy o ubezpieczeniach społecznych zwiększającą obciążenia podatkowe uczelni. Rektorzy zapoznani się z projektem porozumienia w sprawie systemu mobilności studentów uniwersytetów w Polsce w ramach programu MOST (wymiana studentów między uniwersytetami polskimi). Zaakceptowany został projekt Uniwersyteckiego Porozumienia Informatycznego, mającego ułatwić koordynację działań między uczelniami wyższymi w zakresie tworzenia i utrzymywania systemów informatycznych. Biuro UPI zlokalizowano w Poznaniu. KRUP zwrócił się do Prezesa Telewizji Polskiej z propozycją utworzenia odrębnego kanału edukacyjnego w celu ustawicznego kształcenia, popularyzowania wiedzy i nauki oraz informowania o problemach środowiska akademickiego.

□ **Umowa o współpracy między UWr. i KK**

21 grudnia '99 w Rektoracie UWr. podpisana została umowa o współpracy między Uniwersytetem Wrocławskim, reprezentowanym przez rektora, prof. Romualda Gellesa a Kolegium Karkonoskim (państwową wyższą szkołą zawodową) w Jeleniej Górze, którą reprezentował rektor, prof. Tomasz Winnicki. Umowa zobowiązuje obie uczelnie do współpracy w zakresie dydaktyki, nauki i spraw organizacyjnych. Uniwersytet zapewni Kolegium Karkonoskiemu pomoc w kształtowaniu programowej, dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej działalności przez delegowanie swoich przedstawicieli do jego organów kolegialnych, w szczególności senatu i konwentu oraz rad dydaktyczno-naukowych instytutów. Uczelnie organizować będą wspólne konferencje naukowe, sympozja i seminaria. Absolwenci Kolegium będą kontynuować w Uniwersytecie studia magisterskie na kierunkach zbieżnych programowo.

□ **Obrady KRUWiO**

22 grudnia '99 Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola obradowało na zaproszenie Papieskiego Fakultetu Teologicznego w murach Wyższego Metropolitalnego

Seminarium Duchownego. Grażyna Tomaszewska-Cupaila, dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej, omówiła zasady nowej matury pozwalające na uznanie jej za egzamin wstępny na uczelni. Pierwsze matury europejskie odbędą się w 2002r. Rektorzy powołali Środowiskowy Zespół Koordynacyjny Rady Użytkowników Wrocławskiej Akademickiej Sieci Komputerowej. Wrocławska Międzyuczelniana Fundacja "PRO HOMINE", która realizuje budowę ośrodka seniorów uczelni wrocławskich, uzyskała poręczenie finansowe UWr., PWr., AR i AE przy staraniach o dotację z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

□ **B. kanclerz Niemiec Helmut Kohl dhc PFT**

11 stycznia 2000 godność doktora honoris causa Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu odebrał były kanclerz Niemiec Helmut Kohl. Uhonorowany został za zasługi dla pojednania polsko-niemieckiego i europejskiej integracji. Senat PFT uzasadnił swoją decyzję następująco: "Helmut Kohl to jedna z najwybitniejszych postaci życia politycznego Europy i świata w XX w. To kanclerz jedności Niemiec i projektant jedności Europy". Helmut Kohl urodził się 3 kwietnia 1930r. w Ludwigshafen nad Renem. W latach 1950-56 studiował prawo, nauki społeczne i polityczne oraz historię na Uniwersytecie we Frankfurcie nad Menem i w Heidelbergu. Doktoryzował się z filozofii. W latach 1982-98 piastował urząd kanclerza Republiki Federalnej Niemiec. Honorowy przewodniczący CDU (ostatnio zapowiedział rezygnację z tego zaszczytu) i poseł do Bundestagu. Rok temu Prezydent RP nadał Kohlowi Order Orła Białego w uznaniu zasług dla polsko-niemieckiego pojednania. Ponad 80 uczelni ubiegało się o nadanie Helmutowi Kohlowi doktoratu honoris causa. Były kanclerz wybrał Papieski Fakultet Teologiczny we Wrocławiu.

□ **Polsko-Czeska umowa naukowa**

13 stycznia 2000 w Sali Rycerskiej Ratusza we Wrocławiu miało miejsce podpisanie polsko-czeskiej umowy międzynarodowej dotyczącej współpracy w dziedzinie nauki i techniki. Stronę czeską reprezentował minister edukacji, młodzieży i sportu Republiki Czeskiej Eduard Zeman, stroną polską – minister nauki Rzeczypospolitej Polskiej, przewodniczący Komitetu Badań Naukowych Andrzej Wiszniewski. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w dziedzinie nauki i techniki zapewnia realizację i finansowanie z budżetów obu państw wspólnych projektów badawczo-technicznych i badawczo-rozwojowych, wymianę naukowców, specjalistów, badaczy i ekspertów oraz informacji i dokumentacji naukowo-technicznej, a także wspólne konferencje naukowe, sympozja, warsztaty i wystawy. Umowa podpisana została w obecności przedstawicieli ambasady polskiej i czeskiej oraz władz miejskich Wrocławia i województwa dolnośląskiego. W uroczystości wzięli również udział przedstawiciele środowiska naukowego Wrocławia. Naszą Uczelnię reprezentował rektor, prof. Romuald Gelles. Po południu delegacja czeska z ministrem Eduardem Zemanem złożyła wizytę na Uniwersytecie Wrocławskim, gdzie została podjęta przez Rektora.

□ **Wizyta na uczelni ambasadora Wielkiej Brytanii**

18 stycznia 2000 z wizytą kurtuazyjną przebywał w naszej Uczelni ambasador Wielkiej Brytanii John Macgregor. Ambasadora Jej Królewskiej Mości podjęli prorektor, prof. Marek Bojarski i prof. Adam Chmielewski, pełnomocnik rektora. Wymieniono poglądy na temat

wzajemnej współpracy naukowej UWr. z uczelniami brytyjskimi, w szczególności wymiany studentów i młodych pracowników nauki w dziedzinie nauk ścisłych. Hono-

rowego gościa zapoznano ze zbliżającymi się obchodami jubileuszu 300-lecia naszej Alma Mater.

Z OBRAD SENATU UW.

15 grudnia 1999

Obradom przewodniczył rektor, prof. Romuald Gelles, który wręczył akty mianowania na stanowisko profesora i dyplomy z gratulacjami od Ministra Edukacji Narodowej za wysokie wyniki w nauce i szczególne osiągnięcia w pracy naukowej stypendystom naszej Uczelni w roku akademickim 1999/2000 (p. "PU" nr 12/99 str. 9).

* * *

W części roboczej Senat przyjął wniosek dotyczący

- ☐ mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego
  - prof.dr. hab. Henryka Mądrzaka w Instytucie Prawa Cywilnego
- ☐ mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony
  - dr. hab. Adama Błasia w Instytucie Nauk Administracyjnych
  - dr hab. Krystyny Ziętak w Instytucie Informatyki
- ☐ mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego na 5 lat
  - dr. hab. Adama Chmielewskiego w Instytucie Filozofii

Senat podjął uchwałę dotyczącą

- ☐ utworzenia w roku akademickim 2000/2001 kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna na Wydziale Filologicznym
- ☐ wstrzymania w roku akademickim 2000/2001 rekrutacji na kierunek filologia polska, specjalność dziennikarstwo (studia licencjackie dzienne i zaoczne), na Wydziale Filologicznym
- ☐ zawieszenia w roku akademickim 2000/2001 rekrutacji na studia wieczorowe filologii romańskiej, profil hiszpański, na Wydziale Filologicznym
- ☐ uruchomienia w roku akademickim 2000/2001 zaocznych studiów magisterskich etnologii, na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych
- ☐ utworzenia w roku akademickim 2000/2001 przy Instytucie Pedagogiki Podyplomowego Studium Wiedzy o Rodzinie, na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych
- ☐ utworzenia specjalności biomatematyka na kierunku matematyka, na Wydziale Matematyki i Informatyki
- ☐ zawieszenia 5-letnich zaocznych studiów magisterskich matematyki, na Wydziale Matematyki i Informatyki
- ☐ utworzenia 4-letnich zaocznych studiów licencjackich matematyki, na Wydziale Matematyki i Informatyki

Senat zatwierdził

- ☐ ogólne i szczegółowe zasady rekrutacji na studia w Uniwersytecie Wrocławskim i Uniwersytecie Viadrina

w roku akademickim 2000/2001

- ☐ stawki opłat za zajęcia dydaktyczne w roku akademickim 2000/2001

Senat podjął uchwałę dotyczącą

- ☐ przyjęcia na studia w UWr. bez egzaminów laureatów i finalistów Olimpiad przedmiotowych w latach 2000/2003

Senat przyjął

- ☐ opinię prof Wojciecha Wrzesińskiego o zasługach prof. Janusza Tazbira – kandydata do tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Opolskiego

Senat wysłuchał informacji

- ☐ na temat prac w Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych przedstawionych przez prof. Wojciecha Wrzesińskiego, prof. Tadeusza Wilusza i prof. Ignacego Siemiona
- ☐ o budowie Nowej Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego, przedstawionej przez prof. Henryka Ratajczaka, przewodniczącego Społecznego Komitetu Budowy Nowej Biblioteki Uniwersyteckiej
Obecni byli: prof. Jan Kosik - pierwszy przewodniczący Społecznego Komitetu Budowy Nowej Biblioteki we Wrocławiu, prof. Karol Jonca - z-ca przewodniczącego Społecznego Komitetu i prof. Jan Kolasa - członek Społecznego Komitetu.

Senat podjął uchwałę dotyczącą utworzenia

- ☐ Zakładu Historii Europy Wschodniej w Instytucie Historycznym, na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych
- ☐ Pracowni Dokumentacji Zabytków Sztuki w Instytucie Historii Sztuki, na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych
- ☐ Pracowni Terapii Neuropsychologicznej w Instytucie Psychologii, na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych
- ☐ Zakładu Zarządzania Finansami w Instytucie Nauk Ekonomicznych, na Wydziale Prawa i Administracji
- ☐ Pracowni Biologii Ewolucyjnej i Rozwojowej Kręgowców w Instytucie Zoologicznym, na Wydziale Nauk Przyrodniczych

Senat przyjął wniosek dotyczący

- ☐ korekty planu rzeczowo-finansowego uczelni i przekazał Rektorowi uprawnienia dotyczące zatwierdzenia zmiany rocznego planu rzeczowo-finansowego, o której mowa w art. 33 pkt. d ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998r.

Rektor, prof. Romuald Gelles złożył senatorom życzenia z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i - ostatniego w tym Milenium – Nowego Roku.

SPROSTOWANIE

W 12 grudniowym numerze "Przeglądu Uniwersyteckiego" na stronie 11, w informacji dotyczącej średniej sprawności kształcenia na studiach doktoranckich w latach 1989 – 1995 podano, iż sprawność kształcenia na Studiach Ślą-

skoznawczych wynosiła 46 proc. W rzeczywistości sprawność ta kształtowała się na poziomie 60 proc. Za mylną informację serdecznie czytelników przepraszam.

Józef Rozynek

Senatorowie wysłuchali INFORMACJE NA TEMAT PRAC W CENTRALNEJ KOMISJI DS. TYTUŁU NAUKOWEGO I STOPNI NAUKOWYCH TRZECIEJ KADENCJI

Prof. Wojciech Wrzesiński, pracujący w Sekcji I – Nauk Humanistycznych i Społecznych, przypomniał, że CK rozpatruje wnioski o nadanie tytułu naukowego profesora, zatwierdza habilitacje, przyznaje jednostkom organizacyjnym uprawnienia do nadawania stopni naukowych, jak również weryfikuje przewody doktorskie obciążone podejrzeniem o nieprawidłowości formalne. Dzięki CK ujednolicone są kryteria oceny dorobku naukowego i poziom jednostek mających uprawnienia do nadawania stopni naukowych.

Profesor poinformował, że Instytut Historyczny otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych nie ma dotychczas, ze względów formalnych, uprawnień do nadawania stopnia doktora w zakresie psychologii i etnologii.

Prof. Wrzesiński oceniając naszą uczelnię uznał, że z neofilologii i prawa wpływa niewiele wniosków o habilitacje, co może spowodować lukę pokoleniową w tych dziedzinach. Pozytywnie wyraził się o awansach naukowych, habilitacjach i tytułach profesorskich coraz młodszych pracowników nauki naszej uczelni. Nieprzychylnie ocenił jedynie konserwatyzm w podejmowaniu tematyki badań naukowych naszego ośrodka, niechęć do podejmowania tematów kontrowersyjnych, w czym są bardziej odważni naukowcy z Poznania czy Warszawy. Zauważył także, że wielu profesorów uniwersyteckich w ciągu 5 lat od okresu mianowania na to stanowisko nie

uzyskuje tytułu profesora.

W podsumowaniu prof. Wrzesiński poinformował, że Sekcja I rozpatrzyła w ostatniej kadencji ponad 1100 wniosków, z czego 8 proc, głównie wniosków z małych uczelni, odrzuciła z zasadniczych powodów merytorycznych.

Prof. Ignacy Siemion, reprezentujący Sekcję V – Nauk Matematycznych, Fizycznych i Chemicznych poinformował, że delegaci do CK nie oceniają wniosków macierzystej uczelni. Profesor uznał, że prace habilitacyjne UWr. nie odbiegają poziomem od innych ośrodków, pozostając na poziomie średnim. W ciągu 3-letniej kadencji nie było pracy wybitnej.

Prof. Siemion dołączył do zwolenników pozostawienia CK, jako "stróża" nieuzasadnionych, w dobie liberalizmu akademickiego, awansów. Dotyczy to wielu młodych, którzy w odwołaniach, przy decyzjach negatywnych, kładą nacisk na względy formalne, unikając merytorycznych.

Profesor zachęcał jednostki o występowanie o uprawnienia do zatwierdzania habilitacji bez udziału CK. Mogą sobie na to pozwolić najlepsi, samoocena i samokrytyka niezbędna, podając przykład przyznania tego uprawnienia jednemu z instytutów PAN.

(KD)

Pozostali przedstawiciele UWr. w CK wypowiadali się na łamach "PU"

Profesor Henryk Ratajczak podsumował i podziękował ... INFORMACJE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEGO KOMITETU BUDOWY NOWEJ BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ WE WROCŁAWIU

Idea budowy nowej biblioteki uniwersyteckiej zrodziła się wiele lat temu. Obecnie rysuje się realna możliwość jej realizacji. Zainteresowanie tym przedsięwzięciem wykazują władze ministerialne, posłowie i senatorowie. Jest także nadzieja na wpisanie tej inwestycji do planu centralnego. Tym zamierzeniom sprzyja zbliżający się jubileusz trzechsetlecia naszej uczelni. Realizacja tej idei byłaby jednak niemożliwa bez zaangażowania i ogromnego wkładu pracy członków Społecznego Komitetu Budowy Nowej Biblioteki Uniwersyteckiej – powiedział rektor, prof. Romuald Gelles, przedstawiając reprezentan-

tów tego gremium na obradach Senatu, prof. Jana Kosika – pierwszego, obecnie honorowego przewodniczącego, prof. Henryka Ratajczaka, obecnego przewodniczącego, wiceprzewodniczącego – prof. Jana Kolasę i członka, prof. Karola Joncę.

Prof. Henryk Ratajczak podkreślił na wstępie, że wizytówką uniwersytetu jest jego biblioteka. Nasza uniwersytecka jest księżniczką z 3,3 mln woluminów przechowywanych w nieodpowiednich warunkach, w przedwojennych adaptowanych obiektach. Powódź w 1997 roku ujawniła ich słabe strony. Kolejni rektorzy podejmowa-

li bezskuteczne wysiłki, aby to zmienić. Inne potrzeby inwestycyjne przesłaniały tę podstawową. Nie było także zrozumienia we władzach centralnych. W tym celu przed piętnastoma laty powołany został Komitet, który postawił sobie za cel podjęcie działań zmierzających do osiągnięcia celu wieńczącego dzieło. Obecnie staje się to coraz bardziej realne i bliskie. Zgromadzone przez lata środki pozwoliły na zorganizowanie konkursu na projekt biblioteki. Teren obok obiektów Wydziału Chemii pod inwestycję stulecia oczekuje na budowę. Skutecznie działa na rzecz przyszłej biblioteki Międzynarodowe Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu Wrocławskiego. Wydano folder o bibliotece uniwersyteckiej w trzech obcych językach. Sukcesem jest poparcie władz miejskich i centralnych. Podjęto rozmowy z ewentualnymi sponsorami, którzy uaktywnią się po rozpoczęciu realizacji inwestycji. Profesor poinformował, że na temat biblioteki ukazuje się regularnie biuletyn informacyjny. O działaniach Komitetu informuje także "Przegląd Uniwersytecki".

Na konkurs zgłoszono ponad 20 projektów, w większości na wysokim poziomie. Wygrał zespół architektów z Warszawy, projektanci biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego. Nagrodzono cztery dalsze projekty. Teraz oczekuje się na wykonanie projektów technicznych,

budowlanych i wówczas dokonany zostanie ostateczny wybór. Budowę biblioteki będzie można rozpocząć w 2001 roku. Sprzyja temu zbliżający się jubileusz 300-lecia uczelni, którego propagowanie rozpoczął poprzedni rektor, prof. Roman Duda, co ułatwiło rozmowy z władzami centralnymi. Obecne władze także wiele czynią w tym kierunku. Jest jeszcze dużo do zrobienia, bo należy zgromadzić brakujące środki na budowę.

Profesor Ratajczak podziękował rektorowi, prof. Romualdowi Gellesowi za wspieranie działań Komitetu. Słowa podziękowania skierował do znaczącego sponsora, Wydziału Prawa i Administracji, na czele z dziekanem, prof. Z. Keglem, do członków Społecznego Komitetu oraz do przyjaciół ich idei: red. L. Kaletowej, red. A. Sachanbińskiej i do piszącej te słowa (bardzo dziękuję) oraz do mgr J. Moskała, za sprawny kontakt z rektorem. Profesor podziękował także prof. Romanowi Dudzie za zaangażowanie na rzecz budowy nowej biblioteki i duże poparcie. Bez takich działań Komitet nie osiągnąłby tego wszystkiego, co zostało zrobione. Profesor zachęcił więc senatorów do obejrzenia makiety zwycięskiego projektu, mając nadzieję, że idea budowy biblioteki znajdzie szerokie poparcie wśród szacownych reprezentantów uniwersyteckiej społeczności.

(KD)

W AZS, wydziałowe, instytutowe, uniwersyteckie, środowiskowe SPOTKANIA OPŁATKOWE

Wigilijne spotkania przedświąteczne na Uniwersytecie Wrocławskim rozpoczął 20 grudnia Klub Uczelniany AZS naszej Uczelni, który zorganizował w Klubie Uniwersyteckim opłatek dla członków i sympatyków akademickiego sportu.

Na spotkanie przybyli uniwersyteccy sportowcy i sponsorzy sportu. Gości powitał prezes uczelnianego AZS prorektor prof. Józef J. Ziółkowski. Uroczystość zaszczylił swoją obecnością rektor naszej uczelni, prof. Romuald Gelles, który otrzymał z rąk prezesa legitymacją Honorowego Członka AZS z numerem 2000.

Do sympatyków uniwersyteckiego sportu należą dyrektor administracyjny mgr Marek Kornatowski, mgr Ryszard Żukowski, kwesor uczelni, Honorowy Członek AZS i mgr Anna Szulc, kierownik Działu Młodzieżowego, związana na codzień z młodzieżą uniwersytecką.

Zgromadzeni podzieli się opłatkiem, życząc sobie sukcesów sportowych wspartych treningiem i życzliwością sponsorów oraz osiągnięć organizacyjnych.

***

Opłatek wydziałowy zorganizowały w grudniu Wydział Prawa i Administracji i Wydział Nauk Przyrodniczych. W obecności rektora prof. Romualda Gellesa, łącznie się opłatkiem, zjednoczyły się wydziałowe rodziny uniwersyteckie.

***

Na spotkaniach wigilijnych gromadzili się także pracownicy instytutów. W bardzo ciepłej i przyjaznej atmosferze życzliwości podzieliли się opłatkiem, między innymi, pracownicy Instytutu Filologii Polskiej na czele z prof. Janem Miodkiem.

***

Grudniowe spotkanie opłatkowe na Wydziale Chemii miało tym razem charakter ponadwydziałowy, uczelnia-

ny. Rektora, prof. Romualda Gellesa i prorektorów, prof. Józefa J. Ziółkowskiego, prof. Marka Bojarskiego, prof. Andrzeja Witkowskiego i prof. Rościława Żerelika powitał dziekan Wydziału, prof. Jerzy P. Hawranek. Gospodarzem świątecznego spotkania był prorektor prof. Józef J. Ziółkowski, były dziekan Wydziału Chemii, który przed laty zainicjował spotkania wigilijne na Wydziale Chemii i przyczynił się do organizacji tegorocznego opłatka.

Prorektor powitał Kardynała Henryka Gulbinowicza, metropolitę wrocławskiego, byłych rektorów naszej uczelni, prof. Romana Dudę, którego poszukiwał wzrokiem wśród licznie przybyłych gości, prof. Mieczysława Klimowicza, prof. Józefa Łukaszewicza i prof. Wojciecha Wrzesińskiego. Prof. Jana Mozrzymasa nie było na spotkaniu, ale prorektor wypowiedział życzenia dobrego zdrowia i jak najszybszej obecności profesora wśród uniwersyteckiej rodziny.

- Tego typu spotkania mają charakter patrzenia wstecz - powiedział prorektor Ziółkowski - Dlatego tak ważna jest obecność byłych rektorów. Opieramy się na historii, którą oni tworzyli.

Gospodarz powitał również rektora Papieskiego Fakultetu Teologicznego ks. prof. Ignacego Deca, panią dziekan i dziekanów ośmiu wydziałów naszej uczelni i dziekana zaprzyjaźnionego Wydziału Chemii Politechniki Wrocławskiej, prof. Henryka Góreckiego oraz znakomitych profesorów naszej Alma Mater, a wśród nich prof. Józefa Dudka, założyciela salonu dla elity intelektualnej naszego miasta, i prof. Aleksandrę Kubicz, animatorkę Festiwalu Nauki we Wrocławiu. W osobie prof. Ludwika Turko powitał łącznika uczelni wrocławskich z władzami miasta. Wspomnił też o Jarosławie Obremskim, przewodniczącym Rady Miejskiej, który jest ab-

solwentem uniwersyteckiej chemii.

Powitał także prof. Mariana Barskiego, który zaprojektował i nadzorował budowę gmachu chemii oraz przedstawicieli administracji uczelni z kwestorem i dyrektorem administracyjnym na czele.

Prof. J. Ziółkowski podziękował sponsorom tej uroczystości panu Lesicze z firmy "Kampol" i pani Szczepańskiej, szefowej firmy dbającej o estetykę i czystość budynku Wydziału Chemii oraz zespołowi "Marciny" z Marcinowa pod Trzebnicą, pod kierunkiem Jana Kowalskiego, który corocznie oprawia kolędami uroczystość opłatkową.

Prof. Romuald Gelles, rektor naszej uczelni, witając gości podkreślił szczególnie: *to, że tak licznie zgromadziliśmy się tutaj, nauczyciele akademicki, pracownicy administracji, studenci zaświadcza chęć wzajemnego spotkania się, złożenia sobie życzeń. Jest to dobra wróżba, dobra prognoza na przyszłość. Na Uniwersytecie w najbliższym czasie musimy skupić swój wysiłek, swoje działania wokół bardzo wielu celów.*

Rektor złożył wszystkim zgromadzonym życzenia pogodnych i miłych Świąt Bożego Narodzenia, a w Nowym Roku, roku niezwykłym, kończącym wiek XX i drugie tysiąclecie, życzył aby był to rok przychylny, sprzyjający zdrowiu i satysfakcji z pracy na Uniwersytecie. Rektor życzył sobie i wszystkim gościom spotkania w tym gronie za rok, u progu trzeciego tysiąclecia.

Prorektor J. Ziółkowski obdarował Jego Magnificencję Rektora i Jego Eminencję Księdza Kardynała milejnymi bombkami (choinkowymi!) wykonanymi przez uniwersyteckich chemików. Rektor otrzymał także dyplom Honorowego Studenta Chemii Uniwersyteckiej. Tuż po studiach historycznych nauczał krótko chemii w XIV LO we Wrocławiu, oczekując dwa miesiące na asystenturę na Uniwersytecie. W pracowni chemicznej zachowały się wszystkie odczynniki. (sic!)

Ksiądz Kardynał dziękując za świąteczny upominek, podzielił się swoimi życiowymi refleksjami z uniwersytecką rodziną: "Mój proboszcz w parafii Rogowice, do której w 1950 r. posłał mnie biskup wileński, poradził mi, jak przemawiać do ludzi. – *Jak będziesz na podwyższeniu, to wszystkim się pokłoń i powiedz – piękne panie, szanowni panowie* – radził. Ksiądz Kardynał dostosował się do rady doświadczonego wychowawcy i pięknie

pokłonił się zgromadzonym.

– *Ksiądz musi odmawiać pacierze, a nie przemawiać wobec tak dostojnego grona* – powiedział Jego Eminencja. Jestem bardzo wdzięczny Rektorowi za zaproszenie, cieszę się ogromnie, że mogę zobaczyć wrocławski świat nauki. Moje życzenia są następujące: "Niech te święta będą czasem, kiedy Państwo potraficie odkryć w czterech ścianach swojego domu, w oczach swoich bliskich, w rytmie własnego serca dobro, piękno i życzliwość. Żeby nam się udało odnaleźć i odkryć w tym pięknym Nowym Roku, w którym coś się zamyka w historii i coś się otwiera ze wspaniałą perspektywą, wiele dobra. Jest w naszej rzeczywistości wrocławskiej i dolnośląskiej wiele dobra, które wypracowuje wyższa uczelnia – abyśmy tego nie przeoczyli."

* * *

Opłatkami podzielił się również rektorzy wrocławskich i opolskich uczelni. Na zaproszenie Jego Eminencji, ks. kard. Henryka Gulbinowicza i ks. prof. Ignacego Deca, rektora Papieskiego Fakultetu Teologicznego, rektorzy 13 uczelni Wrocławia i Opola wraz ze stale zapraszani na posiedzenia Kolegium Rektorów gośćmi uczestniczyli w uroczystej kolacji wigilijnej w Wyższym Seminarium Duchownym. Tego wieczoru gośćmi Kardynała byli prezydent Wrocławia Bogdan Zdrojewski, wojewoda dolnośląski Witold Krochmal i wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej Grażyna Tomaszewska-Ćupaila. Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego, prof. Janowi Waszkiewiczowi, który był obecny na obradach roboczych Kolegium obowiązki służbowe nie pozwoliły pozostać na kolacji wigilijnej.

* * *

Spotkania świąteczne zakończył środowiskowy opłatek akademicki zorganizowany 10 stycznia 2000 r. w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym. Doroczne spotkanie nauczycieli akademickich poprzedzone zostało Mszą celebrowaną przez kardynała Henryka Gulbinowicza, z homilią ks. Stanisława Orzechowskiego, duszpasterza akademickiego. Opłatkami podzielono się w refektarzu seminaryjnym, w nastroju wzajemnej życzliwości.

(KD)

OPLATEK W AZS UWR.

Rektor UWr., prof. Romuald Gelles odbiera z rąk prezesa AZS, prof. Józefa J. Ziółkowskiego legitymację Honorowego Członka AZS

Sponsorzy akademickiego sportu (od lewej) Krzysztof Orzech, dyrektor Oddziału I Polsko-Amerykańskiego Banku S.A. we Wrocławiu, Marek Sikorski, dyrektor IV Oddziału Banku Zachodniego we Wrocławiu, Rektor prof. Romuald Gelles i Leszek Kamiński, szef firmy BROWBUD w Obornikach Śląskich

OPLATEK NA WYDZIALE PRAWA I ADMINISTRACJI

OPLATEK AKADEMICKI NA WYDZIALE CHEMII

OPLATEK REKTORÓW UCZELNI WROCŁAWIA I OPOLA

fot. Jerzy Katarzyński

● **Jakie problemy dotyczą nowe władze rektorskie po czterech miesiącach urzędowania?**

Odpowiada prof. JÓZEF J. ZIÓLKOWSKI, prorektor ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą Uniwersytetu Wrocławskiego

- Jest wiele spraw, których istnienie trudno było przewidzieć w momencie obejmowania funkcji przez nową ekipę rektorską. Wciąż jeszcze napotykamy na zjawiska, które są dla nas, w mniejszym lub większym stopniu, niespodzianką i powodują, że działamy jako „pogotowie”. Większość spraw, które załatwiamy są „sprawami dnia” – na dziś, jutro, pojutrze. Wciąż jest mało czasu, aby mówić o sprawach perspektywicznych.
- Sprawy perspektywiczne, to przede wszystkim strategia dalszego funkcjonowania i rozwoju Uniwersytetu. Zrobiliśmy pierwsze kroki w tym kierunku, powołując komisję do opracowania strategii Uniwersytetu Wrocławskiego w perspektywie 10-15-20 lat. Inne sprawy dalekosiężne, to przede wszystkim inwestycje budowlane, w tym inwestycja stulecia – biblioteka i szereg mniejszych, o których rozmawialiśmy ostatnio z wiceprezydentem Jarochem. Dalsze perspektywiczne sprawy to te, które planują wydziały i z którymi kolejno będą zwracać się do rektora. Spotkanie rektora z dzie-

kanem odbyło się na Wydziale Fizyki i Astronomii, planowane jest na Wydziale Nauk Przyrodniczych. W ten sposób władze poznają bieżące problemy wszystkich wydziałów. Są to sprawy, którym chcielibyśmy poświęcić czas i, nie ukrywam, również środki. Jednak przylatczają nas sprawy dnia codziennego.

- W ostatnim czasie trzy takie sprawy zakumulowały się nam. Problemy te pojawiały się kolejno i dotyczą: ZOZ-u przy pl. Katedralnym, Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o. i Fundacji Kultury Akademickiej „Universitas”.
- Od 1 stycznia 1999r. działa reforma służby zdrowia, natomiast ZOZ w dalszym ciągu był pojmowany, i przez władze tego ZOZ-u i początkowo przez władze uniwersyteckie, jako placówka uniwersytecka. Dopiero w październiku zorientowaliśmy się, że płacimy duże pieniądze na utrzymanie ZOZ-u, a właściwie z niego nie korzystamy. Obecnie są zawierane nowe umowy, wiele osób otrzymało wypowiedzenia, uruchomiona została procedura naprawy tej sytuacji. Ale już ponieśliśmy pewne straty. Czy one będą kiedykolwiek zrekompensowane? Dość znaczące kwoty ZOZ jest winien Uniwersytetowi. Uczelnia go utrzymuje, choć nie jest on placówką uniwersytecką.
- Drugim problemem bieżącym jest Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, które jest spółką z ogra-

niczona odpowiedzialnością, z kapitałem 100 proc. uniwersyteckim. Wydawnictwo działa w ten sposób, że jest jednoosobowy Zarząd w osobie prezesa tej spółki i jednoosobowa Rada Nadzorcza w osobie rektora. Tak to zostało utworzone kilka lat temu przez poprzedni Senat UWr. i tak funkcjonowało. Teraz okazuje się, że jednoosobowy nadzór rektora jako Rady Nadzorczej nie jest wystarczający. Wydawnictwo znalazło się też w poważnym kłopotcie finansowym, który w tej chwili próbujemy rozwiązać poprzez pewne zmiany strukturalne i organizacyjne przygotowywane przez Zarząd Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Uznaliśmy bowiem, że dotychczasowe rozwiązanie nie było najlepsze. Prawdopodobnie zmienimy formułę jednoosobowej Rady Nadzorczej na kilkusobową, aby tą sprawą nie musiał zajmować się rektor, który ma obowiązki innego rodzaju, wypełnia bowiem poważną funkcję i na niej musi się skupić, będąc odpowiedzialnym za całą uczelnię. Wydawnictwo będzie musiało przedstawić program naprawy, ale zdajemy sobie z tego sprawę, że nie obejdzie się ono bez uzyskania od uczelni konkretnej pomocy finansowej na swoje funkcjonowanie.

● Kolejna sprawa, która zajmuje władze rektorskie to problem Fundacji Kultury Akademickiej "Universitas", która przez ostatnie pięć lat funkcjonowała przy bardzo luźnym nadzorze fundatorów, którymi są Uniwersytet i Politechnika, i przy bardzo słabym nadzorze Rady Fundacji. Jest to fundacja akademicka i główną rolę odgrywają w niej studenci. Powodem problemów jest to, że w ostatnim okresie pozmięniały się osoby odpowiedzialne za Fundację, pozostał tylko sztyl. Spowodowało to, że strona finansowa tej Fundacji szwankuje, jest zła. Niezbędne są poważne zmiany strukturalne. Skontaktowaliśmy się z Politechniką Wrocławską –

drugim fundatorem, aby ustalić, jak dalek tę sprawę prowadzić. Nie ulega wątpliwości, że studenci nie mogą stanowić wyłącznego kierownictwa tej Fundacji. Požadane jest, aby w Fundacji pracowały osoby na etatach.

● Związki zawodowe wystąpiły ostatnio z inicjatywą, aby władze rektorskie przedstawiły informację o istniejącej przy uczelni Fundacji dla Uniwersytetu. Zapytały również, jak skutkują finansowo decyzje sprywatyzowania jednostek uniwersyteckich, takich jak: Wydawnictwo UWr., Cafe Uni, Cafe de France, Żaczek, Hotel Zaulek, Ośrodek Wypoczynkowy w Karpaczu czy wreszcie wydzierżawiony teren w Rybicalu; jak przekładają się one na korzyści finansowe uczelni.

Związki zawodowe aprobowaly te decyzje, chcą więc zapoznać się z ich efektami. Odpowiedzi na te pytania będą przygotowane po zakończeniu bilansu finansowego uczelni. Z końcem marca zostanie sporządzona na ten temat informacja dla Senatu. Wyniki tej analizy zostaną opublikowane.

● Nadrzedną i pierwszoplanową sprawą dla władz rektorskich są przygotowania do obchodów trzechsetlecia uczelni. W międzyczasie czynimy przygotowania do obchodów 1000-lecia biskupstwa wrocławskiego i miasta Wrocławia. W programie tych obchodów będą elementy naszej uniwersyteckiej terażniejszości. Festiwal Nauki Środowiska Wrocławskiego, animowany przez naszego pracownika, prof. Aleksandrę Kubicz został wpisany w program obchodów 1000-lecia Wrocławia i będzie realizował swoje wykłady i prezentacje pod hasłem: *1000-lat Wrocławia i 300-lat Uniwersytetu Wrocławskiego*.

Dziękuję bardzo

Zapytała Kazimiera Dąbrowska

Oferta Wydziału Chemii UWr. dla uczniów szkół średnich WARSZTATY CHEMICZNE

Studenci i doktoranci Wydziału Chemii UWr. zorganizowali kolejne Warsztaty Chemiczne, imprezę służącą pokazaniu atrakcyjności chemii i studiów chemicznych. Informacja o Warsztatach została przesłana do szkół średnich Dolnego Śląska, z których 13 natychmiast zadeklarowało swój udział. Warto zauważyć, że były to licea nie tylko z Wrocławia (IV, V, XVIII, ASA) ale także z Wałbrzycha, Jeleniej Góry, Brzegu, Oleśnicy, Długołęki, Ścinawki i Zielonej Góry. Uczniowie, w liczbie 163, przyjechali pod opieką swoich nauczycieli i spędzili na Wydziale prawie cały dzień, uczestnicząc w zajęciach laboratoryjnych i wykładach. Sprawnie zorganizowane biuro imprezy działało pod kierunkiem mgr B. Borak, mgr I. Czeluśniak i mgr M. Łukasiewicz, słuchaczek Studium Doktoranckiego na Wydziale Chemii.

Uczestnicy obejrzeli kilkanaście eksperymentów, wśród których jak zwykle cieszyło się zainteresowaniem srebrzenie bombek, produkcja sztucznej krwi, pisanie sympatycznym atramentem i wizyta w chemicznej kuchni. Nie zabrakło też "wybuchowych pokazów" w rodzaju

chemicznego wulkanu i fosforowych zapalek. Mgr J. Zienkiewicz przygotował komputerowy pokaz ciekłych kryształów, a dr B. Picur wyjaśnił na czym polega chiralność związków. Dr A. Vogt, nie tylko czuwał nad całym programem eksperymentów, ale także urządził pokaz luminescencji i pirotechniki. Dr G. Rusek przekonywał słuchaczy, że "miłość to nie tylko romantyczne stwierdzenie", wyjaśniając budowę i działanie niektórych biologicznie czynnych związków.

Spotkanie było także okazją do rozmowy z nauczycielami chemii, którzy często wyrażali zainteresowanie dalszą i szerszą współpracą z Wydziałem. Doktoranci i studenci mieli okazję wypróbować swoje talenty pedagogiczne, tłumacząc licealistom zawiłości niektórych procesów chemicznych. Są to tylko niektóre powody, dla których warto organizować Warsztaty Chemiczne, dwa, trzy razy w ciągu roku, a nie tylko przy okazji Festiwalu Nauki.

Prof. Anna Trzeciak

Po 45-ciu latach SPOTKANIE BYŁYCH STUDENTÓW CHEMII UNIwersYTECKIEJ

27 listopada 1999r odbyło się w Uniwersytecie Wrocławskim spotkanie byłych studentów chemii uniwersyteckiej z rocznika 1954/55, z okazji 45-lecia reaktywowania tego kierunku na Uniwersytecie. W spotkaniu, obok byłych studentów, uczestniczyli także pracownicy naukowo-dydaktyczni i techniczni, którzy z tym rocznikiem byli najbardziej związani.

Spotkanie rozpoczęło się o godz. 9.00 mszą w Kościele Akademickim w intencji zmarłych spośród naszych kolegów i wychowawców.

O godz. 10.00 w sali Klubu Uniwersyteckiego wszyscy uczestnicy spotkali się z prof. J.J. Ziółkowskim – prorektorem Uczelni i Kolegium Dziekańskim Wydziału Chemii. Spotkanie to poświęcone było głównie wspomnieniom z lat dawnych i konfrontacji ze stanem aktualnym. Wszystkim uczestnikom i gościom wręczone zostały dyplomy Honorowego Studenta Chemii Uniwersyteckiej rocznika 1954/55. Dyplom taki wręczono także, w terminie późniejszym, rektorowi Uniwersytetu prof. R. Gellesowi.

O godz. 12.00 delegacje uczestników udały się na cmentarze wrocławskie, by złożyć kwiaty na grobach zmarłych profesorów.

O godz. 15.00 w Klubie Wydziału Chemii rozpoczęła się druga, mniej "oficjalna", część spotkania. Uczestnicy wysłuchali mini-koncertu tria instrumentalnego. Z rozmów i wspomnień wyłonił się taki, skrócony, obraz początków chemii na Uniwersytecie.

W roku 1954 w pomieszczeniach Politechniki Wrocławskiej działała już dziewięcioosobowa Katedra Chemii Nieorganicznej pod kierownictwem prof. Bogusławy Jeżowskiej-Trzebiatowskiej. W latach następnych powstały: Katedra Chemii Organicznej z prof. Henrykiem Kuczyńskim i Katedra Chemii Fizycznej z prof. Lucjanem Sobczykiem.

Lata następne przynoszą intensywny rozwój kierunku chemicznego tak personalny, jak i w problematyce badań naukowych. W roku 1968 powstaje Instytut Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego, który w 1970 r. prze-

nosi się do nowo wybudowanego gmachu przy ul Joliot-Curie 14.

Pierwszy rok chemii uniwersyteckiej 1954/55 nie był ilościowo imponujący – liczył 37 studentów. Spośród nich ukończyło studia 20, lecz z tej dwudziestki 16 podjęło pracę na uczelniach (z tego 7 na Uniwersytecie Wrocławskim), a 14 uzyskało stopień doktora nauk chemicznych.

Wspomniane wyżej skromne początki, dzięki uprzejmym, wieloletniej pracy przyniosły nowy, jakościowo różny obraz chemii uniwersyteckiej.

Aktualnie (od 1997r.) istnieje samodzielny Wydział Chemii. Zatrudnia on m.in. 20 profesorów tytułarnych, 15 profesorów uniwersyteckich, 9 doktorów habilitowanych i 79 doktorów w 21 zespołach badawczych wyposażonych w aparaturę światowej klasy. Łączna ilość pracowników naukowych, technicznych i doktorantów to 295 osób. Studiuje na Wydziale Chemii 999 studentów, z tego na pierwszym roku 298.

Dr Romuald Grobelny

Prof. Tadeusz Głowiak odbiera z rąk prorektora prof. Józefa J. Ziółkowskiego Dyplom Honorowego Studenta Chemii Uniwersyteckiej rocznika 1954/55

Ofiarowały wdowy po uczonych NOWE KSIĘGOZBIORY W BIBLIOTECIE INSTYTUTU NAUK GEOLOGICZNYCH

Nowa biblioteka Instytutu Nauk Geologicznych naszej uczelni wzbogaciła się o księgozbiory naukowe Josta Wiedmanna i rodziny Teisseyre. Oba księgozbiory 17 grudnia ubiegłego roku przekazały Instytutowi wdowy po profesorach: Helga Wiedmann i dr Barbara Teisseyre. Bogate, osobiste zbiory książek i artykułów naukowych z dziedziny geologii są darem ludzi, których losy spłotył się przy końcu II wojny światowej z Wrocławiem.

Związana przez długie lata ze środowiskiem naukowym Lwowa rodzina Teisseyre zamieszkała po przesiedleniu we Wrocławiu. Jej przedstawiciele niezwłocznie przystąpili do kontynuacji aktywnej, zaznaczonej wieloma ważnymi publikacjami, działalności naukowej.

Reprezentanci tej znamienitej dynastii naukowej są nauczycielami wielu pokoleń polskich geologów. Gromadzony przez dziesiątki lat zbiór Wawrzyńca (1860-1939), Henryka (1903-1975) i Andrzeja Karola (1938-1991) Teisseyre zawiera wiele cennych publikacji polskich i zagranicznych. Darowany bibliotece Instytutu Nauk Geologicznych zbiór wzbogaca jej księgozbiór w trudno dostępne, historyczne dzieła geologiczne.

Jost Wiedmann (1931-1991), profesor geologii i paleontologii uniwersytetu w Tybindze, urodził się we Wrocławiu. Zmuszony po II wojnie światowej do opuszczenia rodzinnego miasta przez całe swoje nader aktywne życie naukowe dążył do pojednania ludzi na

podzielnym świecie. Był on inicjatorem międzynarodowej współpracy geologów, w jego domu nieustannie przebywali stypendyści z wielu krajów. Ten światowej sławy badacz osadów kredy szczególnie chętnie pomagał geologom polskim. Po latach działalność ta doczekała się oficjalnego uznania. Jost Wiedmann został uhonorowany nagrodami naukowymi, w Polsce między innymi Nagrodą Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk i Ministra Edukacji Narodowej. W testamencie podkreślił swój osobisty związek z Wrocławiem, przekazując Instytutowi Nauk Geologicznych latami gromadzone zbiory publikacji naukowych.

Wspólne otwarcie obu księgozbiorów ma wymiar symboliczny, skupiając jak w soczewce różne drogi wrocławskich geologów i powracając do tradycyjnej dla uniwersytetów otwartości na różne tradycje.

Paweł Raczyński

Helga Wiedmann (od lewej) i Barbara Teisseyre przekazują księgozbiory bibliotece ING

fol. Marek Koch

Wygrali architekci z Warszawy KONKURS ARCHITEKTONICZNO-URBANISTYCZNY NA PROJEKT BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ WE WROCŁAWIU

Zgodnie z warunkami Konkursu Architektoniczno-Urbanistycznego na projekt Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, po przeprowadzeniu analiz wszystkich 27 nadesłanych prac i sprawdzeniu dokumentów formalnych załączonych do prac projektowych, 4 grudnia 1999r. na jawnym posiedzeniu Sądu Konkursowego zostały ogłoszone wyniki Konkursu. Sąd Konkursowy przyznał nagrody.

WYKAZ AUTORÓW NAGRODZONYCH PRAC

◆ I miejsce (praca nr 9) - nagroda w wys. 35 tys. zł autorzy:

- mgr inż. arch. Jacek Kopczewski, Warszawa
  - mgr inż. arch. Jerzy Ruszkowski, SARP Warszawa
  - mgr inż. arch. Jacek Rzyński, SARP Warszawa
- pozostali uczestnicy:
- mgr inż. arch. Marcin Morga – opracowanie komputerowe i wizualizacje
  - mgr inż. arch. Jacek Średziński – opracowanie rysunkowe
  - dr Henryk Hollender, dyr. Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego – technologia biblioteki
  - dr inż. Piotr Pachowski – konstrukcja
  - mgr inż. Sławomir Sawicki – instalacje
  - nadbryg. Roman Kaźmierczak – ochrona p.pożarowa
  - arch. krajobrazu – Joanna Dudek-Klimiuk – architektura krajobrazu
  - mgr inż. Piotr Kaźmierczak – kosztorys
  - mgr Krzysztof Olczyk – opieka prawna

◆ II miejsce (praca nr 16) – nagroda w wys. 20 tys. zł „Atelier Loegler i Partnerzy” Sp. z o. o. Kraków autor:

- mgr inż. arch. Romuald Loegler, Kraków
- Dyrektor „Atelier Loegler i Partnerzy” Sp. z o. o. współpraca autorska:

- mgr inż. arch. Piotr Madej, Kraków
- współpraca:
- mgr inż. arch. Leszek Kosiba, Kraków
  - mgr inż. arch. Piotr Kozlecki, Kraków
- współpraca w zakresie urbanistyki:
- mgr inż. arch. Dariusz Rehan, Łódź
- opracowanie graficzne:
- arch. Przemysław Czubaj, Kraków

◆ III miejsce (praca nr 15) – nagroda w wys. 15 tys. zł autorzy:

- mgr inż. arch. Wacław Bieniasz, Wrocław
  - mgr inż. arch. Piotr Tomasz Rogowski, Wrocław
- współpraca:
- prof. Stanisław Hryń, artysta rzeźbiarz, Kraków
  - mgr inż. arch. Bogusław Tumidajewicz, Wrocław
  - mgr inż. arch. Renata Dudek, Wrocław
  - technik arch. Izabela Magiera, Wrocław
  - mgr inż. arch. Maria Macalik, Wrocław
  - Ewa Maślenicka, studentka Wydziału Architektury
  - arch. Krzysztof Dąbrowski, Wrocław
  - mgr inż. arch. Wojciech Łapiński, Wrocław
  - mgr inż. arch. Lesław Rubik, Wrocław
  - mgr inż. arch. Marcin Kiwiński, Wrocław

◆ IV miejsce (praca nr 11) – nagroda w wys. 15 tys. zł autorzy:

- mgr inż. arch. Katarzyna Kozień-Baczkowska, Kraków
  - mgr inż. arch. Magdalena Kozień-Kowalska, Kraków
  - dr inż. arch. Marek Kozień, Kraków
  - mgr inż. arch. Jan Rączy, Kraków
- współpraca:
- Janusz Pancierz, student Wydziału Architektury PK

◆ V miejsce, ex equo (praca nr 6) – nagroda w wys. 5 tys. zł

zespół projektowy studia EL, Wrocław
autor:

- mgr inż.arch. Edward Lach, Wrocław

współpraca autorska:

- mgr inż.arch. Bartosz Narożny, Wrocław
- mgr inż.arch. Joanna Styrylska, Wrocław
- mgr inż.arch. Agnieszka Ksycka, Wrocław

◆ V miejsce, ex equo (praca nr 21) – nagroda w wys. 5 tys.zł

autorzy:

- mgr inż.arch. A. Krzysztof Barysz, główny projektant, Tychy
- mgr inż.arch. Aleksander Nowacki, wizualizacje, Gliwice
- mgr inż.arch. Magdalena Gowin, Gliwice
- mgr inż.arch. Tomasz Hliniak, Gliwice
- mgr inż.arch. Joanna Korczyńska, Tychy

- mgr inż.arch. Ewa Nowacka, Gliwice
- mgr inż.arch. Jolanta Pruszkowska, Gliwice
- mgr inż.arch. Małgorzata Strańska-Stanek, Katowice
- mgr inż.arch. Anna Wieczorek, Mikołów

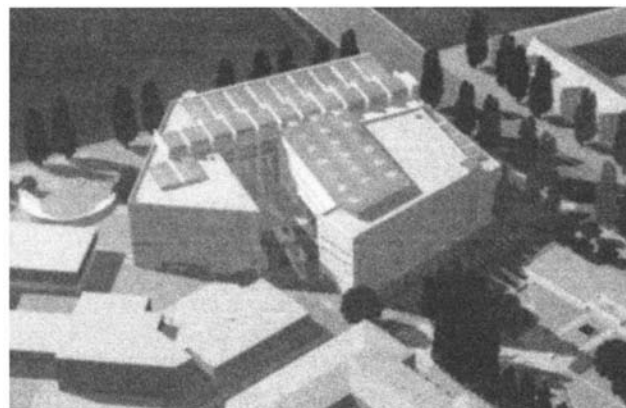
◆ V miejsce, ex equo (praca nr 27) – nagroda w wys. 5 tys.zł

Biuro Architektoniczne "INARKO" Sp. z o. o. Gliwice

autorzy:

- mgr inż.arch. Andrzej Duda (26% udziału), Gliwice
- mgr inż.arch. Henryk Zubel (26% udziału), Gliwice
- Piotr Klasek, student, współpraca autorska (24% udziału)
- Mariusz Pawlak, student, współpraca autorska (24% udziału)

*Sekretarz Organizacyjny
arch. Maciej Kujawski*

Zwycięski projekt biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego architektów warszawskich:
Jacka Kopczewskiego, Jerzego Ruszkowskiego i Jacka Rzyckiego

Program 2000 FUNDACJA NA RZECZ NAUKI POLSKIEJ

Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej jest pozarządową instytucją, istniejącą od 1991 roku. Misją Fundacji jest wspieranie nauki, w szczególności uznanych przez środowisko naukowców i zespołów badawczych pracujących dla rozwoju cywilizacyjnego, kulturowego i gospodarczego Polski, wspieranie transferu polskich osiągnięć naukowych dla praktyki gospodarczej oraz wspieranie inicjatyw inwestycyjnych służących nauce w Polsce.

Uzyskane wyniki finansowe pozwalają Fundacji przeznaczyć na wspieranie nauki w roku 2000 sumą ponad 24 mln złotych.

***

PROGRAMY FNP REALIZOWANE W ROKU 2000

Nagroda FNP

Od 1992 r. Fundacja przyznaje corocznie polskim uczonym indywidualne nagrody za wybitne osiągnięcia i odkrycia naukowe, które zapewniają Polsce miejsce w nauce światowej i wnoszą zauważalny wkład w życie duchowe i postęp cywilizacyjny naszego kraju. Przedmiotem nagrody mogą być osiągnięcia uzyskane lub potwierdzone w okresie czterech lat poprzedzających datę zgłoszenia do konkursu. Nagrody przyznawane są w następujących dziedzinach:

- nauki humanistyczne i społeczne
- nauki przyrodnicze i medyczne
- nauki ścisłe
- nauki techniczne.

Nagrody przyznaje Rada Fundacji.

Kandydatów do Nagrody FNP – zgodnie z jej regulaminem – mają prawo zgłaszać:

- stowarzyszenia naukowe o zasięgu krajowym
- komitety naukowe Polskiej Akademii Nauk uchwałą plenarnego zebrania Komitetu lub Sekcji
- dotychczasowi laureaci Nagrody Fundacji
- członkowie Komisji Komitetu Badań Naukowych, wybrani na przewodniczących Zespołów Komisji
- zaproszeni przez Radę Fundacji wybitni przedstawiciele nauki
- we własnym imieniu grupy dziesięciu pracowników naukowych, nie pochodzących z jednej rady naukowej.

Nagrody wręczane są tradycyjnie na początku grudnia na Zamku Królewskim w Warszawie.

Termin zgłaszania kandydatur do Nagrody FNP

upływa 31 marca.

Informacje o Nagrodzie FNP w Internecie:

www.fnp.org.pl/o_awar.htm

oraz u prowadzącej program p. Irminy Raczyńskiej, tel. 845-95-25.

Subsydia dla uczonych

W roku 1998 wprowadzona została nowa forma wspierania wybitnych uczonych poprzez przyznawanie im trzyletnich subsydiów, które mają umożliwić laureatom intensyfikowanie już prowadzonych prac albo podejmowanie nowych kierunków badań.

Subsydia są adresowane do osób aktywnie działających naukowo (o statusie samodzielnego pracownika nauki), których dotychczasowy dorobek i sukcesy naukowe stanowią rękojmię właściwego wykorzystania środków i które potrafią skutecznie łączyć pracę naukową z kształceniem młodej kadry.

Na subsydiu składają się: imienne stypendium laureata oraz środki, które z jego uznaniem może on przeznaczyć na stypendia dla doktorantów i młodych doktorów, na zakupy książek i czasopism, aparatury i materiałów, udział w konferencjach naukowych, organizowanie seminariów itp.

Subsydia przyznawane są w drodze zamkniętego konkursu. Kandydatów do subsydiów zgłasza powołana przez Fundację grupa wybitnych uczonych, uznawanych za autorytety w danych dziedzinach. Ci ze zgłoszonych kandydatów, którzy zgodzą się przystąpić do konkursu, przedstawiają informację o swoich zamierzeniach naukowych wraz z propozycją wykorzystania subsydiów.

Zarząd Fundacji wyłania laureatów posilując się opiniami ekspertów.

Fundacja oczekuje od laureatów aktywnej pracy naukowej oraz działania na rzecz promocji nauki.

W roku 2000 konkurs na subsydia obejmie nauki przyrodnicze i medyczne. Przewiduje się przyznanie do 15 trzyletnich subsydiów o wysokości ok. 75 tys. zł rocznie.

Informacje o subsydiach w Internecie:

www.fnp.org.pl/o_clarus.htm

oraz u prowadzącego program p. Ryszarda Wieczorka, tel. 845-95-15, e-mail: wieczorek@fnp.org.pl.

Stypendia

Honorowe Stypendium Naukowe im. Aleksandra von Humboldta

Stypendium to przyznawane jest przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej wybitnym uczonym niemieckim i stanowi odpowiednik Humboldt-Forschungspreise, którą uczonym zagranicznym, w tym także polskim, przyznaje niemiecka Fundacja Aleksandra von Humboldta.

Stypendium na pobyt naukowy w Polsce przyznawane jest badaczom różnych specjalności w uznaniu ich dotychczasowych dokonań naukowych i ich wkładu w rozwój współpracy naukowej obu krajów. Nominacje uczonych niemieckich do stypendium mogą zgłaszać do Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej wyłącznie uczeni polscy lub instytucje naukowe poprzez rady naukowe, rady wydziału itp.

Wnioskodawca zobowiązany jest zapewnić niemieckiemu laureatowi techniczne możliwości realizowania zamierzonego programu badawczego.

Przyznane na okres od 4 do 12 miesięcy stypendia można wykorzystać w kilkumiesięcznych turach w ciągu kolejnych trzech lat.

Wysokość Honorowego Stypendium Naukowego dla uczonych niemieckich w roku 1999 wynosiła 5.000 zł miesięcznie.

Termin składania wniosków upływa 30 września.

Informacja o stypendium w Internecie:

www.fnp.org.pl/o_avh.htm

oraz u prowadzącej program p. Krystyny Frąk, tel. 845-95-11, e-mail: fellow@fnp.org.pl.

Stypendia krajowe dla młodych naukowców

Stypendia te przeznaczone są dla młodych naukowców, którzy nie przekroczyli 30 roku życia i są pracownikami lub doktorantami w krajowych szkołach wyższych, placówkach naukowych PAN lub jednostkach badawczo-rozwojowych. Corocznie przyznaje się ok. 100 stypendiów.

Wnioskodawcą powinna być instytucja zatrudniająca lub kształcąca kandydata do stypendium. Wniosek na odpowiednim formularzu musi być podpisany przez rektora lub dyrektora tej instytucji.

Podstawowym kryterium oceny kandydatów jest ich dorobek, udokumentowany publikacjami w uznanych periodykach naukowych.

Stypendia przyznawane będą na rok z możliwością

przedłużenia na rok następny po dokonaniu oceny rezultatów uzyskanych przez stypendystę.

Wysokość rocznego stypendium w 1999 roku wynosiła 16.320 zł.

Uroczyste ogłoszenie wyników konkursu stypendialnego odbywa się tradycyjnie w drugiej połowie marca na Zamku Królewskim w Warszawie.

Termin składania wniosków o stypendia FNP na rok 2001 upływa 31 października 2000r.

Informacje o stypendiach krajowych FNP w Internecie:

www.fnp.org.pl/o_styp.htm

oraz u prowadzącej program p. Irminy Raczyńskiej, tel. 845-95-25

Stypendia zagraniczne dla młodych doktorów

Stypendia te przeznaczone są dla młodych doktorów, którzy nie odbywali jeszcze długoterminowych stażów zagranicznych, aby najlepszym spośród nich umożliwić wyjazdy do wiodących w świecie ośrodków naukowych.

Stypendium może być przyznane na okres od 6 do 12 miesięcy na pobyt w jednym lub – w uzasadnionych przypadkach – w kilku ośrodkach naukowych.

O stypendium mogą ubiegać się naukowcy, którzy nie przekroczyli 35 roku życia, mają stopień doktora i zatrudnieni są w krajowej szkole wyższej, placówce naukowej PAN lub jednostce badawczo-rozwojowej. Kandydaci oceniani są na podstawie dotychczasowego dorobku naukowego oraz przedstawionego przez nich planu pracy, jaki chcieliby realizować w zagranicznym ośrodku. Istotnym kryterium przyznania stypendium jest ranga naukowa wybranego ośrodka.

Średnia wysokość stypendium odpowiada wysokości stypendiów typu postdoc przyznawanych osobom o podobnych kwalifikacjach w wybranym przez kandydata ośrodku. Fundacja pokrywa także koszty podróży i ubezpieczenia stypendysty w czasie pobytu za granicą. Do tej pory przyznano ponad 30 tego rodzaju stypendiów.

Termin składania wniosków o stypendia zagraniczne upływa 15 marca.

Informacja o stypendiach zagranicznych FNP w Internecie:

www.fnp.org.pl/o_zagr.htm

oraz u prowadzącej program p. Krystyny Frąk, tel. 845-95-11, e-mail: fellow@fnp.org.pl.

Polskie Stypendium Badawcze w Szkole Studiów Sławistycznych i Wschodnioeuropejskich Uniwersytetu Londyńskiego

Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej we współpracy ze School of Slavonic and East European Studies Uniwersytetu Londyńskiego (SSEES) ustanowiły w 1994 r. Polskie Stypendium Badawcze w celu prowadzenia badań naukowych na uczelni londyńskiej w zakresie szeroko rozumianych studiów nad problematyką polską (Polish Studies).

Stypendium – przyznawane corocznie w drodze otwartego konkursu osobom ze stopniem doktora na dwunastomiesięczny pobyt – jest współfinansowane także przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Wielkiej Brytanii i Fundację M. Grabowskiego. Dziedzinę badawczą w danym roku określają wspólnie sponsorzy.

Stypendium na rok 1999 poświęcone było problemom gospodarki polskiej w okresie transformacji.

Program badawczy stypendium na rok 2000 oraz termin składania wniosków zostaną ogłoszone w witrynie internetowej Fundacji na przełomie roku 1999/2000.

Wnioski należy składać równocześnie w FNP i SSEES.

Informacje o stypendium w Internecie:

www.fnp.org.pl/o_ssees.htm

oraz u prowadzącej program p. Krystyny Frąk, tel. 845-95-11, e-mail: fellow@fnp.org.pl.

Stypendia dla naukowców z krajów Europy Środkowo-Wschodniej

Na podstawie porozumienia zawartego w 1993 r. przez

Fundację na Rzecz Nauki Polskiej z Fundacją Popierania Nauki – Kasą im. Józefa Mianowskiego, realizowany jest wspólny program stypendialny dla naukowców z zagranicy, głównie z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, zainteresowanych prowadzeniem badań z zakresu nauk przyrodniczych i ścisłych w polskich placówkach naukowych.

Wysokość stypendium, przyznanego na okres od 1 do 12 miesięcy, odpowiada średniej pensji na analogicznym stanowisku w Polsce oraz uwzględnia koszty zakwaterowania. Stypendia przyznawane są w trybie konkursu.

Szczegółowe informacje na temat stypendiów i warunków, jakie powinny spełniać wnioski, można uzyskać bezpośrednio w Kasie im. Mianowskiego, 00-330 Warszawa, Pałac Staszica, ul. Nowy Świat 72, pokój 109, tel. 826-71-74. Tam też – do 30 października – należy składać wnioski.

Informacje o stypendium w Internecie:
www.fnp.org.pl/o_kasa.htm

Dyscypliny nominowane

W roku 2000 program ten obejmuje nauki techniczne, a ściślej – prace nad zastosowaniem nowych technologii i produktów.

Program TECHNO (rozwój nowych technologii i produktów)

Przedmiotem programu jest wsparcie prowadzonych w jednostkach naukowych prac nad zastosowaniem nowych technologii i produktów. Wsparcie może być udzielone na uruchomienie nowego urządzenia technologicznego, demonstracyjnego, czy też na budowę stanowisk umożliwiających rozwiązywanie problemów, jakie mogą wystąpić przy różnorodnych zastosowaniach danego osiągnięcia.

Program obejmuje przede wszystkim takie dziedziny, jak:

- inteligentne procesy wytwarzania
- nowe źródła energii i ich wpływ na środowisko naturalne
- nowe metody wytwarzania i obróbki materiałów stosowanych w budowie maszyn
- inżynieria fotonowa
- procesy biotechnologiczne
- nowe metody przetwórstwa artykułów rolno-spożywczych.

Program adresujemy do zespołów posiadających udokumentowany dorobek intelektualny, dysponujących zapleczem technologicznym i laboratoryjnym.

Dofinansowane mogą być końcowe etapy budowy lub rozbudowy stanowisk i urządzeń, a więc zakup niezbędnych podzespołów bądź elementów technicznych czy informatycznych oraz – w uzasadnionych przypadkach – usług wykonawczych i montażowych.

Preferowane będą projekty mające więcej niż jedno źródło finansowania oraz prace, w których realizacji bierze udział kilka instytucji naukowych.

Program nie przewiduje finansowania rozbudowy bazy laboratoryjnej ani wstępnych i projektowych faz tworzenia takich urządzeń i instalacji.

Termin składania wniosków upływa 15 lutego.

Informacje o programie TECHNO w Internecie:
www.fnp.org.pl/o_techno.htm
oraz u prowadzącego program p. Tadeusza Pacholika, tel. 845-95-10, e-mail: pacholik@fnp.org.pl.

Program ARCHEO (nowe techniki badań archeologicznych)

W roku 2000 – w miejsce dotychczasowego programu TRAKT – Fundacja ogłasza program-konkurs dla jednostek naukowych prowadzących prace wykopaliskowe, jak też dla tych, które wykonują badania na rzecz archeologii. Celem konkursu jest udzielenie tym placówkom pomocy w zakupie sprzętu i wyposażenia pozwalającego na wykorzystanie w archeologii najnowszych technik i metod, udostępnionych jej obecnie przez inne dyscypliny nauk (jak np. biologia, geologia, chemia, fizyka).

W ramach programu rozpatrywane będą również wnioski o dofinansowanie specjalistycznych analiz laboratoryjnych oraz badań interdyscyplinarnych, niezbędnych do pełnego wykorzystania efektów prac wykopaliskowych.

Termin składania wniosków upływa 15 marca.

Informacje o programie ARCHEO w Internecie:
www.fnp.org.pl/o_archeo.htm
oraz u prowadzącej program p. Elżbiety Boulangé-Niwińskiej, tel. 845-95-09, e-mail: niwinska@fnp.org.pl.

Programy wieloletnie

Program CERBER (ochrona cennych zbiorów)

Cymelia wydawnicze, inkunabuły i manuskrypty, a także rozmaite okazy, kolekcje oraz inne cenne zbiory znajdujące się w instytucjach naukowych często nie są należycie zabezpieczone. Przyczyną jest z jednej strony niewłaściwy – z punktu widzenia bezpieczeństwa – system wewnętrznej organizacji tych placówek, z drugiej zaś – permanentny brak środków na instalację skutecznych urządzeń przeciwkradzieżowych i przeciwwłamaniowych.

Wskutek takiej sytuacji unikatowe obiekty nierzadko stają się łatwym łupem złodziei i gangów przestępczych, a następnie są nielegalnie wywożone z Polski. Pośrednim dowodem na rozmiary zagrożenia mogą być wykryte ostatnio przypadki kradzieży bezcennych zabytkowych dzieł z kilku polskich bibliotek.

Pragnąc przyczynić się do lepszego zabezpieczenia cennych zbiorów, przechowywanych w placówkach naukowych, Fundacja ustanowiła program CERBER.

Celem programu jest udzielenie pomocy instytucjom naukowym w przygotowaniu i wdrożeniu systemowych rozwiązań w zakresie należytego zabezpieczenia zbiorów. Oczekujemy na projekty stanowiące element już podjętych wcześniej działań na rzecz zabezpieczenia i ochrony majątku. Preferowane będą wnioski tych placówek, które przedstawiają dokumentację pełnego przeglądu zagrożeń i które rozpoczęły już, przynajmniej częściowo, realizację planowanych zabezpieczeń.

Przedmiotem dofinansowania mogą być nowoczesne (elektroniczne i mechaniczne) systemy ochrony fizycznej najbardziej wartościowych i unikatowych zbiorów specjalnych, mających istotne znaczenie dla nauki i kultury polskiej.

W wyjątkowych, uzasadnionych technicznie i ekonomicznie przypadkach dofinansowaniem może być objęty również system ochrony przeciwpożarowej.

Program nie dotyczy zbiorów muzealnych.

Wnioski przyjmowane są w ciągu całego roku, a rozpatrywane będą co najmniej w 2 turach.

Szczegółowe informacje o programie oraz sposobie przygotowania wniosków w Internecie:
www.fnp.org.pl/o_cerber.htm
oraz u prowadzącej program p. Elżbiety Boulangé-Niwińskiej, tel. 845-95-09, e-mail: niwinska@fnp.org.pl.

Program MONOGRAFIE

Celem tego programu, istniejącego od 1994 r., jest publikacja wyłanianych w drodze stałego konkursu monografii z zakresu nauk humanistycznych i społecznych. W serii Monografie FNP wydawane są nie publikowane wcześniej prace polskich autorów, charakteryzujące się:

- wysokim poziomem naukowym
- odkrywczością założeń i wagą wyników
- oryginalnością ujęcia
- integralnością tematyki i formy
- przystępnym ujęciem tematu.

Nadsyłane prace opiniuje i rekomenduje Zarządowi Rada Wydawnicza, którą tworzą profesorowie: Henryk Samsonowicz (przewodniczący), Janusz Sławiński i Lech Szczucki. Fundacja nie tylko pokrywa koszty wydania monografii, ale zapewnia też laureatom konkursu godziwe honorarium. Do końca 1999 r. w serii ukazało się ok. 40 tytułów, a następnym kilka znajdowało się w fazie przygotowania do druku.

Prace należy składać w Fundacji w dwóch egzemplarzach w dowolnym terminie.

Informacje o konkursie MONOGRAFIE w Internecie:
www.fnp.org.pl/o_mono.htm
oraz u prowadzącej program p. Elżbiety Boulangé-Niwińskiej, tel. 845-95-09, e-mail: niwinska@fnp.org.pl.

Program SUBIN

Poza wymienionymi wyżej programami Fundacja wspiera również pewne inicjatywy czy inwestycje o szczególnym znaczeniu dla nauki w Polsce, o ile jest to sytuacja o wyjątkowym charakterze, wymagająca pomocy typu interwencyjnego.

UWAGA. Z programu subwencji interwencyjnych wyłączone są następujące przedsięwzięcia:

- finansowanie działalności statutowej innych instytucji
- finansowanie projektów badawczych
- organizowanie seminariów, konferencji, szkół letnich i studenckich wypraw naukowych
- opłacanie uczestnictwa w konferencjach czy członkostwa organizacji
- finansowanie studiów wyższych, studiów doktoranckich i udziału w szkołach podyplomowych
- publikowanie wyników badań i materiałów konferencyjnych
- uzupełnienie zasobów bibliotecznych i muzealnych
- zakup wyposażenia o charakterze dydaktycznym i osobistego sprzętu komputerowego
- działalność o charakterze popularyzatorskim i popularnonaukowym.

Wnioski można składać w dowolnym terminie.

Informacje o subwencjach interwencyjnych FNP w Internecie:

www.fnp.org.pl/o_subin.htm

oraz u p. Tadeusza Pacholika, tel. 845-95-10, e-mail: pacholik@fnp.org.pl.

Programy współpracy europejskiej Program Phare SCI-TECH II

Biuro Współpracy Europejskiej FNP zajmuje się wdrażaniem Programu Phare SCI-TECH II, wspierającego administrację oraz sektor nauki i postępu technologicznego w przygotowaniu do wejścia do Unii Europejskiej. Wdrażanie tego programu rozpoczęło się w 1997 r. Jego budżet wynosi 5 mln ECU. Program przewiduje rozmaite formy wsparcia: pomoc ekspercką, szkoleniową, wspomaganie programów restrukturyzacji instytucji naukowo-badawczych, wspomaganie nowych form instytucjonalnych w nauce, takich jak konsorcja i centra doskonałości; oferuje także specjalne programy grantów. Rok 2000 jest ostatnim rokiem realizacji tego programu.

Informacje o programie SCI-TECH II w Internecie:

www.fnp.org.pl/o_sciotec.htm

oraz u p. Tadeusza Żółtowskiego, dyrektora Biura Współpracy Europejskiej FNP, tel. 628-53-17, e-mail: fnbwe@fnpbwe.org.pl.

FEMIRC – Sieć Ośrodków Przekazu Innowacji w Polsce

Sieć FEMIRC (Fellow Member to the EU Innovation Relay Centres – Członek Stowarzyszony Ośrodków Przekazu Innowacji Unii Europejskiej), utworzona jako inicjatywa in-

stytucji działających w sferze nauki i technologii, koordynowana jest od lipca 1998 r. przez Biuro Współpracy Europejskiej FNP. Sieć jest częściowo finansowana z programu INCO-COPERNICUS (Czwartego Programu Ramowego Unii Europejskiej).

Partnerami w sieci są wyższe uczelnie, instytuty naukowo-badawcze, parki naukowo-technologiczne, centra transferu technologii i inne podmioty współpracujące z nauką i przesyłem. Partnerzy współdziałają ze sobą na poziomie międzyregionalnym oraz z innymi uczelniami i placówkami naukowo-badawczymi, a także z sektorem małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Istnieją też formy współpracy z Ośrodkami Przekazu Innowacji (IRC) z krajów członkowskich Unii Europejskiej (UE).

Ośrodek Przekazu Innowacji (IRC) afiliowany przy Bureau for International Research and Technology Cooperation (BIT) w Wiedniu jest "bliźniaczym partnerem" FEMIRC w Polsce i udziela pomocy merytorycznej i organizacyjnej partnerom sieci poprzez prowadzenie szkoleń i konsultacji.

Informacje o sieci FEMIRC w Internecie:

www.fnp.org.pl/femirc_pl.htm

oraz u p. Anny Halińskiej i p. Joanny Fornal, tel. 628-86-82, e-mail: femirc.coordinator@fnpbwe.org.pl

* * *

LAUREACI PROGRAMÓW FNP z UNIwersYTETU WROCLAWSKIEGO

Laureaci stypendiów krajowych '99

- Grzegorz Karch, student matematyki
- Grzegorz Skrzypek, student geologii

Laureaci programu Subsydia dla uczonych '99

- Prof. Ewa Damek z Instytutu Matematycznego za tematykę pracy: Przestrzenie funkcji związane z operatorami różniczkowymi drugiego rzędu na jednorodnych rozmaitościach rzeczywistych i zespolonych
- Prof. Lechosław Latos-Grażyński z Wydziału Chemii za tematykę: Modyfikacja rdzenia koordynacyjnego makrocycli porfirynoidowych – poszukiwanie efektywnych strategii kontroli właściwości metaloporfiryn i oligometaloporfiryn

Laureaci programu Subsydia dla uczonych '98

- Prof. Jacek Kolbuszewski z Instytutu Filologii Polskiej UW. za tematykę: śmierć w kulturze polskiej XIX i XX wieku
- Prof. Wojciech Wrzesiński z Instytutu Historycznego UW. za tematykę: nurt niepodległościowy w polskiej myśli politycznej 1795 – 1989

Nagrodę FNP '98 otrzymał prof. Lechosław Latos-Grażyński z Wydziału Chemii.

Prof. Jacek Kolbuszewski (czwarty od lewej)
i prof. Wojciech Wrzesiński (trzeci od prawej)
laureaci Subsdydiów dla uczonych '98

Prof. Lechosław Latos Grażyński (drugi od prawej)
laureat Nagrody FNP '98

Po raz trzeci SOCRATES/ERASMUS

Rok 2000 jest już trzecim rokiem działania programu Socrates/Erasmus na Uniwersytecie Wrocławskim. Jego realizacja oparta jest o centralną koordynację prowadzoną przez Dział Współpracy z Zagranicą oraz działalność koordynatorów wydziałowych odpowiedzialnych za selekcję studentów wyjeżdżających i przygotowanie programu studiów dla studentów zagranicznych przyjeżdżających do Uniwersytetu Wrocławskiego w ramach umów dwustronnych.

Erasmus jest podprogramem programu Socrates dotyczącym kształcenia na poziomie akademickim. Głównym celem programu Erasmus jest wspieranie europejskiej współpracy uczelni wyższych ze wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej, EFTA i krajów stowarzyszonych, poprzez wspólne opracowywanie programów nauczania, wymianę kadry akademickiej i studentów. Co roku do 15 listopada uczelnie składają do Komisji UE wnioski o nowy lub w kolejnych latach działalności - Renewal Contract. Kontrakt Uczelniany jest zawierany na okres 3 lat, natomiast fundusze są przyznawane uczelniom co roku, po przedłożeniu wniosku Renewal Contract.

Umowa obejmuje następujące formy współpracy międzynarodowej:

Akcja 1: Wspomaganie uczelni w rozwijaniu tzw. europejskiego wymiaru studiów

- Organizowanie międzynarodowej wymiany studentów
- Wymiana nauczycieli akademickich
  - krótkoterminowe wyjazdy nauczycieli akademickich (1-8 tyg.)
  - średnioterminowe wyjazdy nauczycieli akademickich (2-6 mies.)
- Intensywne programy
- Wizyty przygotowawcze
- European Credit Transfer System (ECTS) - punktowy system zaliczeń
- Opracowanie wspólnych programów studiów
  - na poziomie licencjatu
  - na poziomie magisterium
  - moduły europejskie
  - zintegrowane kursy językowe

Akcja 2: Granty na wyjazdy dla studentów

Kontrakt podpisuje Uczelnia jako instytucja. Poszczególne wydziały nie mogą samodzielnie składać takiego wniosku.

Podsumowując dotychczasowy przebieg programu Erasmus na Uniwersytecie Wrocławskim można wyróżnić najbardziej zaangażowane w wymianę studentów kierunki. Są nimi: biotechnologia, germanistyka, filologia polska, słowiańska, politologia i niemcoznawstwo, a w ostatnim roku programem zainteresowali się studenci wydziału prawa i to dzięki nim podpisane zostały cztery nowe umowy. Program pomimo stosunkowo niskiego budżetu, w porównaniu do stypendium programu Tempus, daje ogromne możliwości wyjazdowe dla większej liczby studentów w ciągu jednego roku akademickiego. Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, że nie jest to już program pomocowy i że polskie uczelnie uczestniczą w nim na zasadzie pełnoprawnych partnerów tak jak uczelnie UE. Średnie granty przeznaczone dla studentów (w tym roku akademickim 330 Euro) nie pokrywają w pełni kosztów utrzymania, a jedynie wyrównują różnice w kosztach studiów w Polsce i innych krajach. Łączna kwota grantu z UE, przeznaczona na wszystkie wyjazdy studentów, została podzielona według wysokości dochodu na osobę w rodzinie. Kryterium to zostało przyjęte, aby umożliwić studentom gorzej sytuowanym wyjazd na studia za granicę. Studenci korzystający z programu Erasmus nie płacą czesnego i są traktowani na równi z pozostałymi studentami uczelni zapraszającej.

W pierwszym roku do kontraktu włączonych było 25 uczelni partnerskich z Europy Zachodniej. W roku akade-

mickim 1999/2000 Uniwersytet Wrocławski nawiązał współpracę z 44 uczelniami. Zgodnie z umowami do końca roku akademickiego 1999/2000 na studia do uczelni zagranicznych powinno wyjechać 140 studentów na łącznie 843 miesiące. Wysokość grantu na stypendia zagraniczne wynosi 276.061 Euro, a na wyjazdy pracowników, organizację wyjazdów studentów, obsługę studentów przyjeżdżających oraz wprowadzenie punktów kredytowych - 28.950 Euro.

Wizyty pracowników naukowych w uczelniach partnerskich trwające od 1 do 4 tygodni mają na celu przeprowadzenie wykładów związanych z zasadniczym programem studiów na danej uczelni. Ze względu na niewielką ilość studentów zagranicznych przyjeżdżających do Wrocławia są one bardzo istotne w kontaktach dwustronnych.

Stopień realizacji zaplanowanych wyjazdów wpływa na wysokość grantów w kolejnym roku, dlatego bardzo ważne jest dokładne planowanie, a później konsekwentna realizacja wymiany studentów i pracowników. W kontrakcie na rok 2000/2001 zaplanowane są 222 miejsca na 1364 "studento-miesiące" oraz 74 wyjazdy pracowników akademickich na wykłady mające trwać łącznie 210 tygodni.

Niestety większość umów zawierana jest bez dokładnej analizy programów nauczania, co powoduje, że studenci Uniwersytetu, aby wyjechać za granicę, zmuszeni są do realizowania indywidualnego toku studiów, albo po przyjeździe muszą zdawać czy odrabiać zaległe zaliczenia i egzaminy. Taki stan rzeczy niestety powtarza się w kolejnym roku działalności programu. Zaliczenia okresu studiów za granicą na uczelni macierzystej w oparciu o system punktów kredytowych jest warunkiem koniecznym do prawidłowego funkcjonowania programu Socrates/Erasmus. Nasza uczelnia nie realizuje także w pełni zasady wymiany "Głowa za głowę". Zaledwie 17 proc. z planowanej liczby studentów zagranicznych przyjechało na studia do naszej uczelni w ubiegłym roku akademickim. Najwięcej studentów przybyło na Wydział Filologiczny, do Instytutu Historycznego i Instytutu Nauk Politycznych.

Aby zachęcić studentów do przyjazdu do Wrocławia, wydrukowano ze środków programu Erasmus informator dla studentów zagranicznych. Niestety oferta kursów prowadzonych w języku angielskim, niemieckim, czy francuskim jest nadal bardzo ograniczona.

Jednym z priorytetów polityki zagranicznej DWZ na najbliższe lata będzie rozwijanie współpracy z uczelniami europejskimi, stymulowanej przez program Socrates/Erasmus. Liczymy na pomoc ze strony pracowników naukowych w realizacji tej polityki, poprzez aktywne włączanie się do programu.

Rok 2000 traktowany będzie jako okres przejściowy między pierwszą a drugą edycją programu Socrates, co wpłynie niewątpliwie na mniej rygorystyczną ocenę nowych projektów. Szczególnie interesujące dla naszej Uczelni powinno być zaangażowanie się w działania dotyczące innych komponentów programu Socrates, np. komponent Minerva oferuje kształcenie otwarte i na odległość (Open Distant Learning) czy komponent Grundtwig związany z zagadnieniami promowania europejskich standardów i polepszania jakości edukacji we wszystkich dziedzinach kształcenia dorosłych (ogólnej, kulturowej i społecznej).

Projekty do obydwu tych programów należy składać do 1 marca 2000 do Komisji Europejskiej (formularze dostępne : <http://europa.eu.int/en/comm/dg22/socrates.html>)

Tematyka przykładowych projektów ODL i Kształcenia Dorosłych, to:

- usprawnianie kompetencji studentów i nauczycieli w zakresie korzystania z narzędzi kształcenia na odległość, oraz wprowadzanie nowej koncepcji nauczania i uczenia się przy

wykorzystaniu narzędzi ODL. Szkolenie nauczycieli akademickich w zakresie opracowywania kursów w systemie ODL oraz dostosowanie ich do całości programu nauczania

- opracowanie elastycznego, interaktywnego modułu multimedialnego opartego na wykorzystaniu komputerów, dotyczącego europejskiego wymiaru Kształcenia Dorosłych
- powstanie wirtualnej sali lekcyjnej dla nauczycieli Kształcenia Dorosłych
- przedstawienie uczącym się dorosłym modeli kształcenia przez całe życie przy pomocy technologii informacyjnej, indywidualnego wsparcia oraz zapewnienia udogodnień kształcenia otwartego i elastycznego
- innowacyjne metody kształcenia dorosłych we współczesnej Europie
- badanie popularności różnych form kształcenia dorosłych poprzez prowadzenie ankiet

Na stronach WWW, (<http://europa.eu.int/en/comm/dg22/socrates.html>) XXII Directoratu Komisji Europejskiej dostępne są niezbędne informacje o wyżej wspomnianych, a także wszystkich innych komponentach programu Socrates:

LINGUA – dotyczy rozwoju metod i programów nauczania języków, kształcenia i doskonalenia za granicą nauczycieli języków obcych

NARIC – tworzenie sieci informacyjnej na temat porównywalności i uznawalności wykształcenia

ARION – organizowanie wizyt studyjnych dla przedstawicieli

administracji oświatowej

EERIDICE – tworzenie sieci informacyjnej o systemach edukacyjnych, wdrażanych innowacjach, głównych kierunkach polityki edukacyjnej w krajach europejskich.

W Polsce koordynacją programu SOCRATES zajmuje się: Biuro Programu SOCRATES

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Al. Szucha 25, 00-918 Warszawa

tel. 0-22 622-37-12, 628-04-61, 629-72-41 wew. 189

fax 0-22 622-37-10, 628-85-6

W Uniwersytecie Wrocławskim informacji o programie udziela:

Barbara Skalacka

Dział Współpracy z Zagranicą, gmach główny, pokój 120

tel/fax 520-420, tel. 14229

bask@adm.uni.wroc.pl

<http://www.adm.uni.wroc.pl>

Informacje można też uzyskać w sieci INTERNET:

<http://europa.eu.int/en/comm/dg22/socrates.html>

Beata Lubicka

*Zredagowano na podstawie publikacji
Narodowej Agencji Programu Socrates*

Z KOMITETU BADAŃ NAUKOWYCH

• Ukazał się Dziennik Urzędowy Komitetu Badań Naukowych nr 7/99 zawierający uchwały KBN:

• Nr 29/99 z 1 października 1999 r. zmieniająca uchwałę w sprawie rozdysponowania środków finansowych na dofinansowanie w 1999 r. rozbudowy i udostępnienia baz danych o charakterze regionalnym i ogólnokrajowym w sieciach komputerowych.

• Nr 30/99 z 20 października 1999 r. zmieniająca uchwałę w sprawie kryteriów i trybu przyznawania środków z budżetu państwa na finansowanie projektów badawczych.

• Nr 31/99 z 27 października 1999 r. w sprawie wkładu strony polskiej w Piątym Programie Ramowym Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej.

• Nr 32/99 z 27 października 1999 r. zmieniająca uchwałę w sprawie podziału środków finansowych na dofinansowanie działalności ogólnotechnicznej i wspomagającej badania w 1999 roku.

• Nr 33/99 z 27 października 1999 r. w sprawie rozdysponowania środków finansowych na dofinansowanie w 1999 r. zakupu i udostępniania licencyjnych baz danych w sieciach komputerowych.

Pełna treść uchwał dostępna jest pod adresem:

http://www.kbn.gov.pl/pub/kbn/docs/du_07_99.html

• Wg stanu na 3 stycznia 2000 r. naukowe i akademickie sieci komputerowe w kraju przez cały "gorący okres" zmiany daty działały bez zakłóceń. Obaj operatorzy sieci rozległych: Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa (NASK) oraz Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe (sieć POL-34) współdziałali na rzecz zapewnienia ciągłości usług w przypadku ewentualnej awarii, co zaowocowało formalnie porozumieniem, którego tekst można znaleźć pod adresem:

http://www.kbn.gov.pl/pub/kbninfo/pr2000_1.html

• Departament Współpracy z Zagranicą i Integracji Europejskiej przedstawił informacje o dotychczas rozstrzygniętych konkursach 5. Programu Ramowego UE (dane dla 10 krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz Cypru). Wśród autorów ponad 11 000 zgłoszonych projektów znalazły się 3733 instytucje (w tym 855 polskich). W około 3200 projektach przyjętych do realizacji będzie uczestniczyć 706 instytucji, w tym 167 z naszego kraju). 3 listopada ubr. została przekazana część tegorocznego wkładu Polski do budżetu 5. PR (równowartość 10 736 560 EURO). Pozostała część (w wysokości 10 000 000 EURO) będzie wpłacona ze środków PHARE.

• Komitet Badań Naukowych publikuje projekty ustaw w brzmieniu skierowanym pod obrady Sejmu RP:

1. o zmianie ustawy o utworzeniu KBN

<http://www.kbn.gov.pl/pub/kbn/docs/projekt/p991026>

2. o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych

<http://www.kbn.gov.pl/pub/kbn/docs/projekt2/index2.html>

• Urząd Komitetu Badań Naukowych wydał drukiem "Założenia polityki innowacyjnej państwa do 2002 roku" (dokument rządowy przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 6 grudnia 1999 roku). Pełen tekst został również zamieszczony w serwisie WWW KBN pod

adresem <http://www.kbn.gov.pl/analizy/inno.html>

• Zgodnie z ust. 44 "Kryteriów i trybu przyznawania środków z budżetu państwa na finansowanie projektów badawczych" wysokość kosztów projektu badawczego, poniżej którego wnioski są oceniane wyłącznie przez sekcje, bez kierowania do recenzentów, wynosi w 2000 roku 20.000 zł.

• Prezes Rady Ministrów podpisał rozporządzenie w sprawie wykazu placówek naukowych uprawnionych do przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach (wykaz obejmuje 85 placówek). Na Uniwersytecie Wrocławskim taką zgodę otrzymał Wydział Nauk Przyrodniczych. Tekst w brzmieniu skierowanym do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw dostępny na stronie <http://www.kbn.gov.pl/etyka/kke/rm991117.html>

• Podczas posiedzenia 8 grudnia 1999 r. Komitet Społeczny RM między innymi zapoznał się z informacją na temat "Wspomaganie inicjatyw zmierzających do odtworzenia kadry badawczej PAN oraz wykorzystanie potencjału badawczego PAN dla celów edukacyjnych", przygotowaną przez Polską Akademię Nauk. KSRM zalecił autorom informacji uzupełnienie materiału w odpowiednie wnioski, a następnie uzgodnienie ostatecznego kształtu z Komitetem Badań Naukowych i Ministerstwem Edukacji Narodowej. Tak przygotowany dokument mógłby zostać wniesiony pod obrady Rady Ministrów.

Dane statystyczne wskazują na niekorzystne dla nauki polskiej zjawisko starzenia się kadry naukowej, co dotyczy zresztą nie tylko pracowników Polskiej Akademii Nauk, ale także uczelni wyższych. Występuje też coraz większa luka pokoleniowa, np. średnia wieku profesorów zbliża się do 60 lat, docentów 50-55 lat, a średni wiek adiunktów osiąga granicę prawie 40 lat.

Przyczyny tego stanu rzeczy są ogólnie znane. Główną jest trudność w pozyskiwaniu do pracy naukowej absolwentów wyższych uczelni, którzy swą karierę zawodową chcieliby związać z pracą w placówkach naukowych PAN. Oferowane młodym pracownikom naukowym płace nie są żadnym argumentem dla ludzi wchodzących w życie. Płace asystentów w placówkach PAN kształtowały się w 1998 r. na poziomie 850-1100 zł. Kolejnym argumentem przemawiającym przeciwko zatrudnianiu młodych naukowców są informacje o zarobkach ich starszych kolegów pracujących już wiele lat naukowo i mających za sobą spory dorobek naukowy. Porównanie z płacami osiąganymi w innych działach gospodarki, w tym w przedsiębiorstwach prywatnych i zagranicznych stanowi wystarczający argument przemawiający za rezygnacją z pracy naukowej.

Przedłożona informacja o inicjatywach mających na celu działania służące odtworzeniu kadry badawczej PAN oraz zapewnienia jej możliwości dalszego rozwoju dotyczy w zasadzie stworzenia odpowiednich warunków finansowych.

W celu wykorzystania kadry naukowej dla celów edukacyjnych podejmuje się następujące przedsięwzięcia:

- kształcenie studentów w niepaństwowych szkołach wyższych oraz
- specjalistycznych studiach podyplomowych, zorganizowanych przy

placówkach naukowych PAN - 3300 słuchaczy

- kształcenie i przygotowanie kadry naukowej w PAN - w 1998r. 66 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego, 188 doktora
- pracę dydaktyczną w szkołach wyższych, prowadzona indywidualnie przez pracowników PAN, bądź na podstawie umów między placówkami PAN i uczelniami
- inne formy działalności edukacyjnej - opieka nad studentami, prowadzenie prac magisterskich itp.
- promowanie kadr naukowych poprzez konkursy na stypendia, staże krajowe i zagraniczne.

[na podstawie komunikatu prasowego 19/12/99 Centrum Informacyjne-go Rządu]

● Porozumienie między ESA a Rządem RP ● Z dwudniową wizytą (13.-14 stycznia br.) przebywała w Polsce delegacja Europejskiej Agencji Kosmicznej (European Space Agency). W Komitecie Badań Naukowych toczyły się rozmowy robocze na temat przedłużenia porozumienia między ESA i Rządem RP (umowa podpisana w styczniu 1994 roku wygasła w styczniu 1999 roku). Ze strony ESA w rozmowach wzięli udział Karl Berggnist (kontakty międzynarodowe) i Catherine Baudin (sprawy prawne), zaś ze strony KBN dyrektor Marek Kępka i Urszula

Wajcen (Departament Współpracy z Zagranicą i Integracji Europejskiej). Delegacja ESA odwiedziła Centrum Badań Kosmicznych PAN, gdzie omawiano przygotowania do sesji COSPAR "Space 2000-The European Perspective". W drugim dniu wizyty rozmowom plenarnym w KBN ze strony ESA przewodniczył Giuseppe Giampalmo (dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej ESA). Zgodnie z Konstytucją tekst porozumienia musi zaakceptować Rząd RP, obie izby Parlamentu i musi być ratyfikowany przez Prezydenta RP.

Współpraca polskich naukowców z naukowcami z Europejskiej Agencji Kosmicznej zaczęła się jeszcze w czasach Interkosmosu a wspólne eksperymenty kosmiczne na rosyjskich statkach kosmicznych VEGA, Fobos i Interball stworzyły związki, które ułatwiły nawiązanie bliższej współpracy po oficjalnym podpisaniu porozumienia między Rządem RP i ESA w styczniu 1994 roku. Od tego czasu nastąpiło radykalne rozszerzenie możliwości badawczych w dziedzinie nauk kosmicznych i zastosowania wyników tych badań, Polscy naukowcy uczestniczyli w najważniejszych projektach ESA. O bliskości związków niech świadczy fakt, że w czasie powodzi w 1997 roku na telefoniczną prośbę polskich naukowców ESA bezpłatnie przekazała serię zdjęć satelitarnych (każde wartości ok. 2000 USD) zalanych terenów.

Z PRASY ...

Sukces antropologów

Kobiety wolą wysokich

Publikacja w najdonioślejszym czasopiśmie naukowym, ukazującym się w Wielkiej Brytanii - "Nature" uwieńczona została praca uroclawskich antropologów na temat związku wzrostu mężczyźni z ich powodzeniem wśród kobiet.

Na podstawie czterech i pół tysiąca danych z Dolnośląskiego Centrum Diagnostyki Medycznej "Dolmed", dr Bogusław Pawłowski z Zakładu Antropologii Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. Robin Dunbar z Centrum Nauk Ekonomicznych i Ewolucji Społecznej w Liverpoolu oraz Anna Lipowicz pisząca doktorat w Zakładzie Antropologii Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu dowiedli, że mężczyźni im są wyżsi, tym mają większe szanse zostać mężem. Ich opracowanie ukazało się wczoraj w najpoważniejszym piśmie naukowym dotyczącym nauk przyrodniczych - brytyjskim "Nature".

Za "Wieczorem Wrocławia"

Nauka 1999

Odkrycie tzw. białek opiekuńczych, badania mechanizmów pamięci w mózgu, nowa aparatura kosmiczna i znalezienie figurki kobiety sprzed 17 tys. lat - to najczęściej wymieniane przykłady osiągnięć polskiej nauki w 1999 r. Przedstawiciele różnych środowisk naukowych wskazali Polskiej Agencji Prasowej kilka najbardziej interesujących - ich zdaniem - osiągnięć spośród licznych dokonań nauki polskiej w 1999r. Są to:

- Wyizolowanie - po raz pierwszy na świecie - tzw. białek opiekuńczych. Tworzą one nieznanym wcześniej system obrony komórki przed skutkami zmian środowiska zewnętrznego jak podwyższona temperatura, działania substancji chemicznych czy infekcje wirusowe.
- Badania sztucznych układów magnetycznych w skali atomowej przydatnych przy konstrukcji głowic odczytujących w elektronice.
- Prace nad reakcją na bodźce różnych sfer kory mózgowej u gryzoni, mające duże znaczenie dla poznania występujących w mózgu mechanizmów pamięci i uczenia się.
- Opracowanie w Centrum Badań Kosmicznych PAN urządzenia do bezpośrednich badań materii z twardego jądra komety. Urządzenie to zostanie wykorzystane na międzynarodowej misji kosmicznej Rosetta obejmującej lądowanie na jądrze komety Wirtanena.
- Badania geofizyczne, heliofizyczne i astronomiczne związane z całkowitym zaćmieniem Słońca 11 sierpnia (w Polsce - 90 proc.).
- "Wenus z Wilczyc" - odkrycie pierwszej na ziemiach polskich figurki kobiety wyrzeźbionej z kości mamuta sprzed 15 - 17 tys. lat. Znalezione ją w Wilczycach koło Tarnobrzega podczas prac wykopaliskowych.
- Potwierdzenie stadnego życia dinozaurów. W Górach Świętokrzyskich odkryto tropy idących stadem młodych zauropodów i polującego na nie drapieżnego dilofozaura.
- Pierwszy w Polsce rodzinny przeszczep wątroby, podczas którego 4-letniej dziewczynce przeszczepiono fragment wątroby jej 32-letniego ojca. Operację przeprowadziły zespoły z Akademii Medycznej w Warszawie i Centrum Zdrowia Dziecka.

Za "Wieczorem Wrocławia"

Człowiek Stulecia

Tygodnik "Time" wybrał człowieka mijającego stulecia - został nim Albert Einstein, twórca słynnej teorii względności, laureat Nagrody Nobla w 1921 roku w dziedzinie fizyki. Konkurentami Einsteina do tytułu Człowieka Stulecia byli Franklin D. Roosevelt i Mahatma Gandhi.

Za "Gazetą Wrocławską"

Rozmowa z księdzem profesorem Ignacym Decem - Rektorem Papieskiego Fakultetu Teologicznego

[...] Czy Teologia będzie Wydziałem?

- To jest znacząca ilość 2000 studentów. Jak ksiądz Rektor radzi sobie ze zdobywaniem środków na funkcjonowanie Wydziału?

- Jesteśmy na garnuszku kościelnym, niestety w Konkordacie zapomniano o nas. Finansuje nas Archidiecezja. Dwie kolekty mszalne w roku, z drugiego Święta Bożego Narodzenia i drugiego Święta Wielkiej Nocy są w całości odprowadzane do kasy naszego Wydziału. Ponadto wszystkie parafie są zobowiązane do uiszczenia pewnego quantum pieniężnego na rzecz Seminarium Duchownego i Fakultetu. Ich wysokość zależy od ilości parafian. Pobieramy symboliczną opłatę za studia, ok. 200 zł za semestr. Nieco więcej płać studentki zaoczni. Takie są nasze źródła finansowania. Wystarcza to na skromną działalność. Gdybyśmy mieli większe fundusze moglibyśmy rozbudować strukturę Wydziału i przeobrazić go w Akademię Teologiczną. Tak będzie w sytuacji, gdyby nie udało się połączenie z Uniwersytetem. [...]

Za "Gazetą Uczelnianą" Akademii Medycznej

80 lat PIG

Państwowy Instytut Geologiczny obchodził w tym roku 80. lecie działalności. Z tej okazji zorganizował w oddziałach regionalnych serię konferencji naukowych, prezentujących dorobek placówki. [...] Oddział Dolnośląski we Wrocławiu przedstawił dokonane przez instytut odkrycia bogactw mineralnych.

PIG jest jednym z najstarszych instytutów naukowo-badawczych w Polsce. Na początku 1919 r. Sejm Ustawodawczy powołał państwową służbę geologiczną, która stała się załącznikiem Instytutu. Prowadzone przez PIG badania budowy geologicznej kraju zaowocowały licznymi odkryciami złóż surowców mineralnych w Polsce. Odkryto m.in. złoża miedzi na Dolnym Śląsku, cynku i ołowiu na Górnym Śląsku, węgla kamiennego na lubelszczyźnie, węgla brunatnego w zachodniej i środkowej Polsce, a także nowe zasoby soli kamiennnej, gazu ziemnego, ropy naftowej. W ostatnich latach Instytut rozwija także badania związane z ochroną środowiska. [...]

Za "Forum Akademickim" nr 12/99

Wypłaty rekompensat za niezrewaloryzowane w latach 1991-1992 wynagrodzenia emerytalne i dodatki branżowe w sferze budżetowej.

Po ośmiu - dziewięciu latach uszczeknienia pracownikom sfery budżetowej należnej im w 1991 i 1992r. waloryzacji wynagrodzeń, a emerytom i rencistom - dodatków branżowych, państwo zaczęło od marca 2000r. oddawać to, czego wówczas nie wypłaciło. I to nie w bonach reparyacyjnych, lecz w żywej, zwaloryzowanej gotówce. Przypomnijmy: rekompensaty należą się dwóm grupom obywateli:

- pracownikom sfery budżetowej, którym od 1 lipca 1991r. do 28 czerwca 1992r. nie zwaloryzowano płac w sposób przewidziany przez przepisy ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń i uposażeń w tej sferze (tzn. pracownikom państwowych jednostek sfery budżetowej, żołnierzom i funkcjonariuszom, sędziom, prokuratorom, osobą na kierowniczych stanowiskach państwowych, pracownikom oświaty, upowszechniania kultury, przejętych przez samorządy jednostek ochrony zdrowia) oraz
- emerytom i rencistom, którym ustawa z 1991r. o rewaloryzacji cofnęła dodatki branżowe z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Prawo do rekompensaty jest niezbywalne. Za zmarłych rekompensaty odbiorą ich spadkobiercy – po okazaniu prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku – w terminach przewidzianych dla uprawnionego.

Cała operacja wypłat rozłożona została na pięć lat, a znacznie się od roczników najstarszych.

Data rozpoczynająca wypłatę rekompensat dla poszczególnych grup wiekowych jest bardzo ważna, ponieważ od niej zaczyna biec pięcioletni okres, po jakim roszczenie o rekompensatę przedawni się.

Ustalono w sumie 43 terminy rozpoczęcia wypłat dla poszczególnych grup wiekowych. Zawiera je rozporządzenie Rady Ministrów z 9 grudnia 1999r. w sprawie określenia trybu i harmonogramu wypłat rekompensat (Dz.U. nr 102, poz. 1185)

TERMINARZ WYPŁAT REKOMPENSAT

ROK URODZENIA	WYPŁATY OD DNIA
przed 1920	25.03.2000
1920-1923	25.04.2000
1924-1926	25.05.2000
1927-1928	25.06.2000
1929	25.07.2000
1930	25.08.2000
1931	25.09.2000
1932	25.10.2000
1933	25.11.2000
1934	25.03.2001
1935	25.04.2001
1936	25.05.2001
1937	25.07.2001
1938	25.08.2001
1939	25.09.2001
1940	25.11.2001
1941	25.03.2002
1942	25.04.2002
1943	25.05.2002
1944	25.06.2002
1945-1946	25.07.2002
1947	25.08.2002
1948	25.09.2002
1949	25.10.2002
1950-1951	25.11.2002
1952	25.02.2003
1953	25.03.2003
1954	25.04.2003
1955	25.05.2003
1956	25.06.2003
1957	25.07.2003
1958	25.08.2003
1959	25.09.2003
1960	25.10.2003
1961-1962	25.11.2003

1963	25.12.2003
1964	25.03.2004
1965	25.04.2004
1966	25.05.2004
1967	25.07.2004
1968	25.08.2004
1969	25.09.2004
po 1969	25.11.2004

Rekompensaty będzie wypłacał bank PKO BP, wyłoniony do tej roli w drodze przetargu. Przed rozpoczęciem wypłat bank wysłał do wszystkich uprawnionych listy z informacjami o trybie i terminie odbioru należnej gotówki.

Na 24 dni przed ustalonym dla danego rocznika terminem wypłaty bank rozpocznie przyjmowanie poleceń przelewu rekompensaty na wskazany rachunek bankowy, składanych bezpośrednio przez uprawnionych lub ich pełnomocników. Przelew będzie dokonany w ciągu pięciu dni od rozpoczęcia wypłat dla danej grupy wiekowej. Polecenie przelewu złożone już po rozpoczęciu wypłat dla danego rocznika będzie realizowane także w ciągu pięciu dni. Polecenia takie można będzie składać przez cały pięcioletni okres uprawniający do podjęcia rekompensaty.

Osoby, które nie złożą w banku poleceń przelewu, będą mogły odebrać rekompensatę bezpośrednio w okienku PKO BP, od którego otrzymają wcześniej zawiadomienie. Mają na to, jak wiadomo, pięć lat od daty rozpoczęcia wypłaty dla swojego rocznika.

Każdy uprawniony do rekompensaty zna jej wysokość, ponieważ już wcześniej otrzymał w tej sprawie informację. Będzie ona zwaloryzowana. Jak wynika z ustawy z 6 marca 1997r. o zrekompensowaniu okresowego nie podwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent (Dz. U. nr 30, poz. 164 ze zm.), waloryzacja ta polega na pomnożeniu nominalnej wartości rekompensaty przez wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem za poprzedni kwartał w stosunku do IV kwartału 1995r. Wysokość tego wskaźnika ogłasza prezes GUS w ciągu 15 dni po zakończeniu każdego kwartału.

Do ustawy z 1997r. o rekompensatach dołączono tabele należności, z których wynika, że np. zatrudniony w państwowej jednostce sfery budżetowej w pełnym wymiarze czasu przez cały okres objęty wyrównaniem, tj. od 1 lipca 1991r. do 28 czerwca 1992r., otrzyma 1698 zł (plus waloryzacja tej kwoty wskaźnikiem wzrostu cen). Ówczesny emeryt, któremu przysługiwał dodatek branżowy w wysokości 15 proc. podstawy wymiaru, wynoszącej w 1991r. np. 200-250 zł – otrzyma 6279 zł (plus waloryzacja); emeryt z dodatkiem w wysokości 10 proc. podstawy wymiaru – 4038 zł (plus waloryzacja).

Wszyscy uprawnieni, a szczególnie emeryci, czekali na te pieniądze długo i w rozgoryczeniu. Mieli za sobą prawo, wyroki Trybunału Konstytucyjnego, a potem ustawę, która zamiast pieniędzy obiecywała im świadczenia rekompensacyjne – i to nieprędko. Nie przyjęli tej obietnicy z radością, bo ludziom nie przywykłym do obrotu papierami wartościowymi świadectwa przysporzyłyby wielu kłopotów. Z pieniędzy się ucieszą, choć niektórym przyjdzie na nie jeszcze poczekać. I będzie to często radość spadkobierców.

Rzeczpospolita, 10 I 2000

NOWOŚCI WYDAWNICTWA UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO

Teofil Mikulski

Kozielsk
Starobielsk
Ostaszów
Ukraina
Zaginieni

Biogramy jeńców

Teofil Mikulski (oprac.)

Biogramy jeńców. Kozielsk – Starobielsk – Ostaszów – Ukraina – Zaginieni

Zamieszczone w tomie ponad 400 biogramów jeńców obozów w Kozielsku, Starobielsku, Ostaszowie, na Ukrainie i w miejscach dotąd nie znanych ożyły w pamięci rodzin należących do Stowarzyszenia "Dolnośląska Rodzina Katyńska". Biogramy opracowano na podstawie informacji pochodzących od rodzin, nielicznie zachowanych pamiętek i dokumentów oraz coraz bardziej ulotnej pamięci przyjaciół – fakty podane przez rodziny zweryfikowano dzięki odpowiednim źródłom. Publikacja jest jedną z niewielu tego typu opisującą losy jeńców zamordowanych w Rosji Sowieckiej, połączone z tułaczką ich rodzin wywożonych konsekwentnie na Sybir, skąd po tragicznych najczęściej przejściach wracali po latach do Polski. Opublikowanie niniejszej książki stało się możliwe dzięki tytanicznej pracy Stowarzyszenia "Dolnośląska Rodzina Katyńska", które swymi staraniami i zaangażowaniem doprowadziło do ujawnienia prawdy o losach pomordowanych i uczczenia ich pamięci na miejscu kaźni.

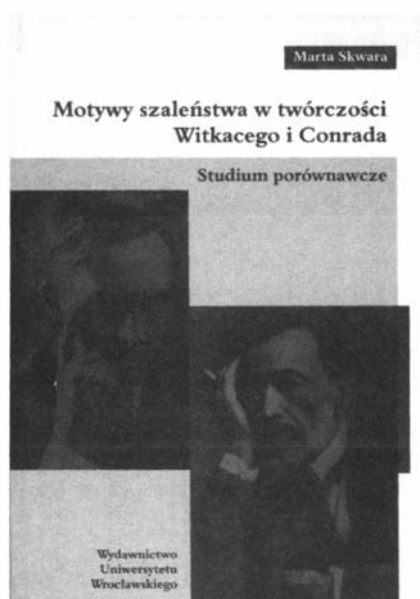

Henryk Dziurla (red.)

Oratorium Marianum Uniwersytetu Wrocławskiego

Oratorium Marianum to pierwotna nazwa jednego z reprezentacyjnych wnętrz gmachu Uniwersytetu Wrocławskiego. Zniszczone podczas działań wojennych w okresie drugiej wojny światowej nie mogło pełnić swojej funkcji, funkcji sali koncertowej o wspaniałych walorach akustycznych, jaką była przed wojną.

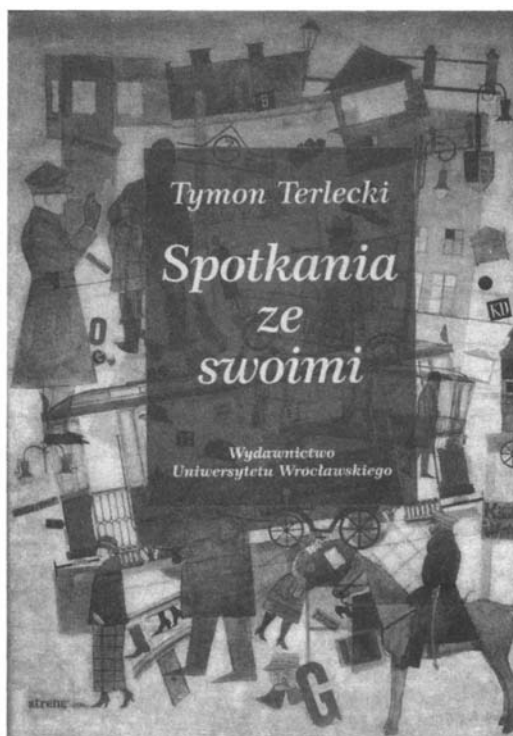
W monografii przedstawiono dzieje Oratorium Marianum w latach 1736-1997. W roku 1997 wnętrze to po całkowitej rekonstrukcji przekazano do użytku – szczegółowo o konserwacji i rekonstrukcji traktuje jeden z rozdziałów. Wiele uwagi poświęcono Oratorium Marianum jako sali muzycznej, chętnie i często wykorzystywanej do koncertów, uświetnianych występami sławnych muzyków i kompozytorów, jak: F. Liszt, A. Rubinstein, J. Brahms, K. Lipiński, H. Wieniawski. Omówiono także restaurację autentycznych, barokowych organów, zbudowanych przez słynnego A.H. Caspariniego.

Skwara Marta

Motywy szaleństwa w twórczości Witkacego i Conrada. Studium porównawcze

Jest to pierwsza praca omawiająca szerzej związki Witkacego i Conrada zarówno w literaturoznawstwie polskim, jak i obcym. Podstawą tej pracy jest teza, że temat szaleństwa odgrywa kluczową rolę zarówno w twórczości Witkacego, jak i Conrada. Szaleństwo, co w interpretacji autorki, jest kategorią, przez którą twórca ujmuje świat. Bohaterów literackich w twórczości obu pisarzy można podzielić na „szalonych” i „normalnych”, interpretacja zaś postaci w świecie przedstawionym oraz sytuacji, w których się pojawiają, przyczynia się do odczytania sensu i wymowy dzieł obu pisarzy, a także pozwala dostrzec źródła fascynacji Witkacego twórczością Conrada. Książka z pewnością zainteresuje amatorów twórczości Conrada i Witkacego, teoretyków literatury, czytelników sięgających do literatury nadrealistycznej i innych.

Tymon Terlecki

Spotkania ze swoimi. Szkice literackie

Propaganda komunistyczna traktowała go jako jednego z głównych wrogów, widząc w nim – nie bez racji – „duchowego przywódcę emigracji”. Przez 40 lat nie wolno było wydawać jego książek, a w pewnych okresach nie zezwalano nawet na cytowanie jego prac.

Tymon Terlecki (ur. 1905) – wybitny krytyk teatralny i literacki, historyk teatru i literatury, przed wojną profesor Państwowego Instytutu Sztuki Teatralnej, redaktor „Sceny Polskiej” i serii wydawniczej „Wiedza o teatrze” – od 1939 r. przebywa na emigracji. Był redaktorem „Polski walczącej”, stałym współpracownikiem londyńskich „Wiadomości” i paryskiej „Kultury”, profesorem Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie i Uniwersytetu w Chicago.

W jego bogatym dorobku do najcenniejszych należą szkice biograficzne poświęcone znanym twórcom polskiej literatury i teatru. Większość z nich powstawała jednak rozproszona po czasopiśmie. O ich wydanie w jednym tomie upominali się na łamach „Kultury” Maria Danielewicz-Zielińska i Jerzy Timoszewicz.

Oddajemy do rąk Czytelników tom skupiający w jednym zbiorze owe szkice, odznaczające się wyjątkową wnikliwością psychologiczną, umiejętnością budowania postaci ze sprzeczności i kontrastów, obrazowością i pięknym stylem. Książka jest fascynującą opowieścią o losach ludzi, którzy tworzyli polską kulturę XX wieku.

**MOWA WYGŁOSZONA W KLUBIE KSIĘGARZA W WARSZAWIE 19 LISTOPADA 1999R.
Z OKAZJI PROMOCJI KSIĄŻKI TYMONA TERLECKIEGO PT. *SPOTKANIA ZE SWOIMI***

Nina Taylor-Terlecka

O guślarzach książkowych

Szanowni Państwo, Drodzy Koledzy i Przyjaciele,

Jestem ogromnie zaszczycona tym, że każą mi stać na tym podium przed szanowną Publicznością, ale jednocześnie czuję się nieco zażenowana. Proszę się wczuć w moją sytuację. Mam mówić o książce, której nie pisałam, nie wydałam, nawet nie adiustowałam. Jako żonie Autora nie wypada żebym zachwalała, ale także nie przystoi żebym krytykowała. Zanosiłoby się na podwójną awanturę i skandal – z Małżonkiem oraz z wydawcą. Ze zrozumiałych względów wolę i jednego i drugiego uniknąć. Ponieważ niektóre te szkice powstały kiedy mnie jeszcze nie było na świecie, a większość zanim pojawiłam się na niwie polskiej, mogę w najlepszym wypadku uchodzić za ich macochę.

Czyli dziecko wypuszczone dzisiaj w świat w tej przepięknej szacie graficznej ma swoje lata. Zbiór ten powstawał sam z siebie z upływem lat, rodziły się szkice, które same siebie składały potem na wspólną całość. Najstarsze teksty – o Wysokiej, Stanisławskim, Ortwinie, Pawlikowskiej, Napierskim – sięgają okresu wojennego. Wówczas Tymon przeważnie uprawiał wzniosłą retorykę wojenno-patriotyczną, pięknie stylizował meldunki urzędowo-służbowe, i lansował początkujących prozaików na łamach „Polski Walczącej”. Na marginesie pracy redakcyjnej i zatargów z przełożonymi wojskowymi i cenzurą brytyjską, czas prywatny, przeznaczal pisarstwu z musu wewnętrznego, spisywaniu wspomnień o zmarłych.

Spotkania ze swoimi powstawały więc w rytm dzwonów żałobnych, składających się na bilans strat kulturalnych tego okresu. Niektóre rozpoczęły swój żywot ziemski jako przemówienia okolicznościowe, użytkowe, parokrotnie nawet teatralno-gastronomiczno-bankietowe. Inne jeszcze Tymon ogłaszał w książkach zbiorowych zainicjowanych przez siebie. Jeśli brnąć pod uwagę, że były to początkowo zagajania wieczorów literackich i akademii, które już bez poprawek wcielały się w druk w „Wiadomościach”, dają to pewien wgląd w atmosferę i ciężar gatunkowy Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie zaraz po wojnie aż do wyjazdu Terleckiego do Ameryki.

Trudno mi powiedzieć, kiedy zakiełkował konkretny pomysł o podobnym zbiorze. Kłopoty sprawia mi także tytuł, gdyż w starych teczkach i szpargałach natrafic można na takie podpisy, jak: *Rzeka zapomnienia*, *Rozmowy z żywymi*, *Zmartwychwstający Dionysios*, wszystkie oczywiście bez daty. Zdawałoby się, że tytuł sięga jeśli nie praczasów, to gdzieś okolicy lat 60-tych, gdyż jeszcze przed jego wyjazdem do Ameryki zrodził się pomysł zbioru esejów o pisarzach francuskich, angielskich i amerykańskich (m.in. Shakespeare, Shaw, T.S. Eliot, C.P. Snow, Paul Valéry, Gabriel Marcel) pt. *Spotkania z obcymi*. Ale – jak to bywa – wprzęgnięty w chicagowski kierat akademicki, społeczny i polonijny, Tymon pldził ogromną ilość wykładów, za to mniej tekstów literackich, a dawniejsze coraz dłużej leżały odłogiem. Bo kiedy walczył o książkę, chodziło zawsze o zbiorową bądź edytorską, nie o własną autorską.

Nie wychodząc poza krąg przyjaźni i zażyłych znajomości. „Spotkania ze swoimi” składają się na hermetycznie skrótowną mozaikę autobiograficzną o zadziwiającej rozpiętości czasowej niemal 80 lat. Chronologicznie najdalej wstecz sięga pierwsze zetknięcie z Józefem Wittlinem w kinie Apollo we Lwowie. W wiele lat później, kiedy Tymon wybierał się do Francji w lecie 1939 roku, pani Halina Wittlinówna zadzwoniła do niego, żeby zechciał zabrać ze sobą „biednego Józia”. Wyjechali razem 9 lipca pamiętnego roku wojny i już nigdy nie wrócili. Najstarsza ta przyjaźń trwa do dziś dnia. Prześliczne rysunki kostiumowe Elżbiety Wittlinówny wiszą na naszych ścianach, odwzajemniamy się zdjęciem naszej Kotki-Zgryzotki pochłoniętej lekturą *Mego Lwowa*.

Innego rodzaju było obcowanie z Bolesławem Leśmianem. Szkic przedstawia portret grupy pokoleniowej skazanych na śmierć gruźlików, z których po wojnie Tymon chyba jedyny ocalał. Ten okres zakopiański tak się wrył w pamięć Męża, tak przesiąkł nasze wspólne bytowanie, że czasem doprawdy nie wiem, czy nie przebywamy pod Harendą, czy górski potok nie płynie gdzieś tam w głębi naszego oksfordzkiego ogrodu.

Potem chronologicznie idą eseje o Stefanie Napierskim i o całym bajecznym, magicznym świecie przedwojennej Warszawy teatralnej, z tym że widzę stanowczo za dużo habilitowanych seniorów teatrologii polskiej na tej sali, żebym się ośmielała nawet słówko pisać na ten temat. Znajdują się w tej książce także przyjaźnie, które można by określić jako literackie, epistolograficzne. Intensywna przyjaźń z Marią Pawlikowską-Jasnorzewską polegała niemal wyłącznie na wymianie kilku listów. Nie mając nic papierowego, przelotna znajomość z Andrzejem Bobkowskim także dojrzała drogą epistolarną. Tekst zawiera autobiograficzne wyznanie wiary i rozczarowania, czytamy bowiem: „Mnie, najnaiwniej w świecie, rola się rzeczpospolita emigracyjna, zwarte, dynamiczne ghetto, drażniące obcą otoczkę”. Czyli w jednej migawce program ideowy emigracji oraz podsumowanie 60-letniego życia na obczyźnie.

O Pawlikowską i Herminię Naglerową upominał się Tymon w pogadankach radiowych w RWE także po ich śmierci, poświęcając im liczne omówienia rocznicowe. Pamiętam już za moich czasów, jak to gościom z Kraju – może także niektórym z Państwa – zawsze wypominał długolet-

nią znowę milczenia wobec Naglerowej, która bodaj nadal trwa.

Jako nieautorka tej książki jestem jak nikt inny powołana do mówienia o tym, czego tu nie ma – czyli o nienapisanych wspomnieniach. Do już wykoncypowanego tomu Tymon planował również szkic o Stanisławie Pigoniu, którego nie znał osobiście, a jednak uważał za swego drugiego – po Juliuszu Kleinerze – ojca duchowego. Sądząc ze spisu maczkiem na rewersie starej koperty miał pisać o Jasiu Hulewiczu, koledze ze studiów i sublokatorze z czasu wojny, o Paul Cazin, wybitnym poloniście francuskim, z którym doktoryzował się we Lwowie, o Czesławie Straszewicu, serdecznym druhu z obozu wojskowego w bretańskim Coëtquidan, o Marku Szwarcu, genialnym rzeźbiarzu, przenikniętym żydowską duchowością i duchem chrześcijańskim, poznanym również w Coëtquidan. Prawdopodobnie zamierzał nakreślić sylwetkę Henryka Gotliba, przecudownego malarza, który wkomponował Tymonowi podobiznę do wielkiej kompozycji pt. „Mickiewicz wraca do Krakowa”, którą można zobaczyć w Muzeum Narodowym w Warszawie – w magazynie. Mnie osobiście ogromnie żal tych niedoszłych tekstów: sądząc z rozmów z Córką Marka Szwarcza oraz ze Wdową po Gotlibie, były to wielkie, płomienne, zażyłe przyjaźnie. Usprawiedliwieniem, że mówię na promocji o nieistniejącej części książki niech będzie ten miesiąc zaduszny, pora styku światów i zaświatów, gdyż i opisani, i nieopisani, składają się na jedną wielką łączność. Napisane szkice stanowią jak gdyby portrety trumienne, z których – tak jak na pogrzebach sarmackich – Umarły przemawia do żyjących. Dla Marii Danilewicz-Zielinskiej są one przedłużeniem twórczej drogi umarłych bohaterów, pójscie nią, domyslenie do końca wątku ich rozumowań i dążeń.

Przed laty – w 1953 roku – a więc 46 lat temu śp. Zdzisław Broncell uzasadniając nagrodę Związku Pisarzy w Londynie dla Terleckiego za całokształt twórczości, wysunął postulat, że Najlepszym podarkiem i nagrodą byłoby dziś zebranie esejów rozproszonych po czasopiśmiech w jedną całość. Chwila tamtej nagrody była wielce osobliwa: laureat miał za sobą ponad 600 pozycji drukowanych, a jeszcze mniej więcej tyle samo przed sobą.

Ale nie wystarczy spłodzić raz i drugi po sześćset dzieci, trzeba te dzieci wydać, a o swata czasem niezmiernie trudno. Matką Chrzestną tego wydania jest znana Państwu niejaka czarodziejka, zasiedziała od lat nad Tagiem. Bo to Maria Danilewicz pierwsza pusiła farbę z okazji 90-lecia Tymona, że w jego biurku może coś niecoś zalega. Ojciec Chrzestny – w pełnym znaczeniu tego słowa – to żywe kompendium wiedzy o emigracji, wróżbita z mokotowskiego matecznika, czyli dr Jerzy Timoszewicz, który i w filmie dokumentalnym o Tymonie i w liście do „Kultury” paryskiej upominał się o udostępnienie jego dorobku czytelnikom krajowym.

Czy Kumowie kumali się, czy zwyczajnie konspirowali, tego historia nie powiada. Wiadomo tylko, że nie obyło się bez udziału Polonii amerykańskiej w osobie znakomitego politologa, profesora Zbigniewa Kruszewskiego. Ważne jest to, że słowo ich zabrzmiało, zagrzmiało, zadziało nad Odrą. Trafiło to słowo-zakęcie do uszu Magika, Guślarza i Witkacologa w jednej osobie, profesora Janusza Deglera – który dziećmi lat temu był promotorem doktoratu Terleckiego i drugi raz zechciał roztoczyć opiekę naukową nad swym 94-letnim doktorantem. Guślarz ma to do siebie, że zaczarowuje, wyczarowuje, wywołuje z niebytu w byt, jest jednocześnie i antreprenierem i reżyserem, teraz zaś przystąpi do wykoncypowania edycji. Szczęśliwym trafem, miał pod ręką wykwalifikowanego akuszerza i dyrektora kliniki położniczej w osobie dr Jana Choroszego, wytrawnego edytora i szefa Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego. I w ten sposób pod pilnym okiem dr Choroszego cały sztab fraucymeru drukarskiego i marketingowego z Ochmistrzynią, p. Moniką Szymańską na czele nianczył aż wynianczył to cacko.

Będąc wiecznie wdzięczna losowi, że dane mi było poznać Tymona, pragnę w imieniu Męża oraz swoim własnym złożyć z serca wypływające podziękowania Inspiratorom, Chrzestnym, Redaktorom, Artystom-Grafikom, Korektorom oraz Wszystkim Tym Nieznanym, aczkolwiek bardzo Znanym, tyle że Nieujawnionym, którzy kulisowo czy zakulisowo przyczynili się do tego wiekopomnego ewenementu. Za przepiękne czytanie pragnę podziękować p. Janowi Englertowi, którego sztuce aktorskiej Tymon i tak zawdzięcza tyle wzruszeń teatralnych. Mam również poświadcz Państwa, że w roku 2000 redakcja „Pamiętnika Teatralnego” rozpoczyna pracę nad zeszytem monograficznym poświęconym Mężowi. (Jeśli ktoś z Państwa posiada materiały względnie może nam wskazać na nieznane źródła archiwalne, prosimy o kontakt z red. Edwardem Krasieńskim).

Właściwie nie wolno o niczym więcej marzyć. Ale daj kurze grzędę – zgłosi jeszcze trzy życzenia. Po pierwsze, żeby każdy z nas zawsze miał takie szczęście do Promotorów, Redaktorów i Wydawców jak Tymon; po drugie, żeby Państwo doznali chociażby częsteczki tej rozkoszy, jaką sprawia nam lektura Waszych książek; a po trzecie – jak Pan Bóg da – żebyśmy wszyscy dożyli 95-lecia Tymona w sierpniu nadchodzącego roku – na które to urodziny serdecznie zapraszam Wszystkich Państwa do Oksfordu.

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.

50-137 Wrocław, pl. Uniwersytecki 9/13
tel. (071)34-02-823, tel./fax (071)34-02-735 (Dział Marketingu)
e-mail: marketing@uwurw.com.pl

ODESZLI NA ZAWSZE

Prof. dr hab. JAN SAROSIEK
(10 VII 1929 – 14 I 2000)

Profesor zwyczajny, wieloletni kierownik Zakładu Ekologii i Ochrony Przyrody Instytutu Botaniki Uniwersytetu Wrocławskiego, związany z nim od 1952 roku, a w latach 1988–1996 także kierownik Zakładu Metodyki Nauczania Biologii. Organizator życia naukowego, członek wielu krajowych i zagranicznych towarzystw naukowych, m.in. American Orchid Society, International Biological Society, Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Polskiego Towarzystwa Ekologicznego, Polskiego Towarzystwa Badań Radiacyjnych im. Marii Curie-Skłodowskiej, długoletni prezes oddziału wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika. Redaktor międzynarodowych i krajowych pism naukowych, m. in. "Ecotoxicology". Opublikował 280 prac naukowych. Bezpośredni opiekun ponad 400 prac magisterskich, promotor 27 doktoratów. Zaangażowany w ochronę środowiska naturalnego i edukację ekologiczną, członek Prezydium Rady Naukowej Karkonoskiego Parku Narodowego. Uhonorowany w 1997r. nagrodą Miasta Wrocławia, odznaczony m.in. Orderem Edukacji Narodowej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Ligi Ochrony Przyrody i Złotą Honorową Odznaką Uniwersytetu Wrocławskiego. Odchodzi od nas uczony i wychowawca wielu pokoleń młodzieży.

KOMUNIKAT

DOTYCZĄCY TRYBU UBEZPIECZENIA STUDENTÓW I SŁUCHACZY STUDIÓW DOKTORANCKICH
W SYSTEMIE POWSZECHNEGO UBEZPIECZENIA I ORGANIZACJI ICH DOSTĘPU DO ŚWIADCZEŃ

Studenci, a także słuchacze studiów doktoranckich uczelnianą obowiązkowo w systemie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego i mają prawo do nieodpłatnej opieki medycznej. Najczęściej są ubezpieczeni z tytułu opłacania składki przez choć jednego z rodziców, na którego wyłącznym utrzymaniu pozostaje student (maksymalnie do ukończenia 26 roku życia). Wobec braku ustawowej definicji pojęcia "wyłączne utrzymanie" przyjęto, że decydujące znaczenie ma oświadczenie osoby ubezpieczonej – członka Kasy Chorych, iż członek rodziny pozostaje na jej wyłącznym utrzymaniu.

Jeżeli jednak student nie pozostaje na wyłącznym utrzymaniu żadnego z członków rodziny podlegającego ubezpieczeniu, ani też sam nie uzyskał już ubezpieczenia z innego tytułu, jest objęty obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego na podstawie art. 8 ust. 12 ustawy o Powszechnym Ubezpieczeniu Zdrowotnym. W takim przypadku obowiązek ubezpieczenia studenta spoczywa na jego uczelni. Kwestię tę reguluje art. 16 ust. 4 ustawy o PUZ, zgodnie z którym student zgłasza do ubezpieczenia "szkoła, zakład kształcenia nauczycieli, szkoła wyższa, jednostka prowadząca studia doktoranckie, placówka opiekuńczo-wychowawcza, resocjalizacyjna i dom opieki społecznej". Jak widać Ustawa nie reguluje granicy wieku dla studentów, nie określa też charakteru studiów (dzienne, zaoczne) ani rodzaju uczelni (publiczna, prywatna, niepubliczna).

Uczelnie zgłaszają wszystkich studentów: studiów dziennych lub innych typów studiów jeśli student nie pozostaje na wyłącznym utrzymaniu osoby ubezpieczonej, lub nie podlega ubezpieczeniu z innego tytułu (np. popularny przypadek wśród studentów studiów zaocznych – z tytułu bycia pracownikiem). Przed zgłoszeniem studenta do ubezpieczenia zdrowotnego

rozumie się złożenie przez uczelnię odpowiednich deklaracji w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Uczelnia opłaca za zgłoszonych studentów składkę, którą refunduje budżet państwa poprzez MEN. Podstawą naliczenia składki jest "kwota odpowiadająca wysokości zasiłku stałego z pomocy społecznej" (zgodnie z art. 21 ust. 3 pkt. 3 ustawy o PUZ).

Obowiązek ubezpieczenia studenta powstaje z dniem immatrykulacji i złożenia ślubowania lub przyjęcia na studia doktoranckie, a wygasa z dniem uzyskania statusu absolwenta lub ukończenia studiów doktoranckich, albo skreślenia z listy studentów lub skreślenia z listy studentów studiów doktoranckich. Z zapisu nie wyklucza się – jak widać – studentów pozostających na urlopie dziekańskim / zdrowotnym.

W zgłoszeniu należy podać nazwę Kasy Chorych właściwej dla miejsca zamieszkania. Student z innego województwa, nie pozostający na wyłącznym utrzymaniu osoby ubezpieczonej wdanej kasie chorych może zadeklarować kasę właściwą dla miejsca studiów, jak i tę, która obejmuje miejsce jego stałego miejsca zameldowania. W obu przypadkach student może wybrać sobie lekarza rodzinnego lub podstawowej opieki zdrowotnej oraz korzystać ze świadczeń stomatologicznych w miejscowości, w której studiuje. Za leczenie zapłaci jego Kasa Chorych: poprzez kontrakt z przychodnią lub lekarzem, lub poprzez rozliczenia między Kasami, refundując koszty Kasie, na terenie której studiuje ubezpieczony student.

*Zbigniewa Anna Nowodworska
rzecznik prasowy Pełnomocnika Rządu
ds. Wprowadzenia Powszechnego Ubezpieczenia Zdrowotnego*